

SZÁZADVÉG

EURÓPA PROJEKT 2026. ELEMZÉS – EURÓPA 30 ORSZÁGÁBAN

VII. NEMZETKÖZI KUTATÁS ELEMZÉSE: ÖSSZEFOGLALÓ
DOKUMENTUM

2026.

DOI: 10.65295/dissz-eu.2026

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
1.1. A kutatás célja	2
2. Az eredmények összefoglalása	3
2.1. Politikai hovatartozás, preferenciák.....	3
2.1.1. Ideológiai preferenciák.....	3
2.1.2. Nemzetközi politikai vezetők megítélése.....	5
2.1.3. Választási rendszer változtatásának megítélése	7
2.2. Uniós politika	10
2.2.1. Európai identitás és az EU megítélése.....	10
2.2.2. Európai Unióval kapcsolatos elégedettség.....	12
2.2.3. Európai Unió bővítése	14
2.2.4. Az EU zöldpolitikájának megítélése	15
2.3. Aktuálpolitikai kérdések.....	17
2.3.1. Ukrajna EU-s csatlakozása és a háború percepciója.....	17
2.3.2. Energetika.....	21
2.3.3. Migráció	23
2.4. Mindennapi élet	27
2.4.1. Konjunktúraérzet és gazdasági várakozások	27
3. Következtetések	33
4. Bibliográfia	35
5. Módszertan	36

1. BEVEZETÉS

1.1. A kutatás célja

A legfontosabb gazdasági, közéleti és kulturális szempontok, melyek meghatározzák az aktuális európai közgondolkodást.

Az Európa Projekt 2026. kutatás célja, hogy átfogó képet adjon az európai közgondolkodást aktuálisan meghatározó gazdasági, közéleti és kulturális szempontjairól. A kutatás során 30 európai országban végzünk (EU27+UK+NO+CH) reprezentatív, összesen 30.000 fős mintán kérdőíves felmérést.

Célunk az volt, hogy megismerjük az európai lakosság hozzáállását, egyéni attitűdjeit az aktuálisan kiemelt uniós gazdasági, politikai, és válsághelyzetet érintő eseményekről, döntésekről. A tanulmány mélyrehatóan elemzi a beemelt kérdéskörök országokénti eltéréseit, illetve hasonlóságait, nagy látéképet adva arról, hogy 2026-ban hogyan vélekednek az emberek a kérdőívben szereplő témákról és a világot érintő nehézségekről, konfliktushelyzetekről, mint az energiaválság vagy a háború.

A projekt eredményei hozzájárulhatnak az európai döntéshozatal informálásához és a hatékonyabb szakpolitikák kialakításához, segíthetik a társadalmi kohézió erősítését a különböző európai régiók és társadalmi csoportok között.

2. AZ EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1. Politikai hovatartozás, preferenciák

A különböző skálákra épülő ideológiai megkülönböztetések, mint amilyen a bal-jobb vagy a liberális-konzervatív dimenzió, ma is a politikai elemzés alapvető eszközeiként funkcionálnak. Ugyanakkor egyre tarthatatlanabbá válik az az elképzelés, hogy e skálák a politika totális elrendeződését biztosítják, hiszen ahány ember, annyi különböző mentális, kognitív, érzelmi tartalmat csatol e metaforákhoz. Hogy mit jelent jobboldalinak, baloldalinak, konzervatívnak vagy liberálisnak lenni, sokkal inkább az identitás, mint a politika kérdésköre (Lin– Lee, 2024; Nennstiel–Hudde, 2025; Toshkov, 2026). A politika-szociológia mégsem mozdul e distinkcióktól, mert bármennyire képlékeny is egy ideológiai hovatartozást mérő eszköz, és bármennyire torzít is a közvetlen önbesorolás (Jungkunz et al., 2024; Lin– Lee, 2024), támadjon bármekkora feszültség is az önmagunknak tulajdonított ideológia és a szakpolitikai elképzeléseink között, továbbra is ez közvetít legmegbízhatóbban azokról az értékészletekről, amelyek egyfelől meghatározzák a politikai mező alakulását, és amelyek alakítására e mező törekszik.

Ráadásul az ideológiai skálák bevonásával ragadható meg legpontosabban az európai politikai átrendeződés is. A demográfiai sajátosságok pedig épp olyan alakítóerővel bírnak e téren, mint a politikai karakterek vagy a politika ideáltipikus működésmódjáról alkotott elképzelések. Amikor tehát az ideológiákról, azok dinamikájáról és elrendeződéséről gondolkodunk, komolyan kell vennünk a politikai vezetők megítélését is.

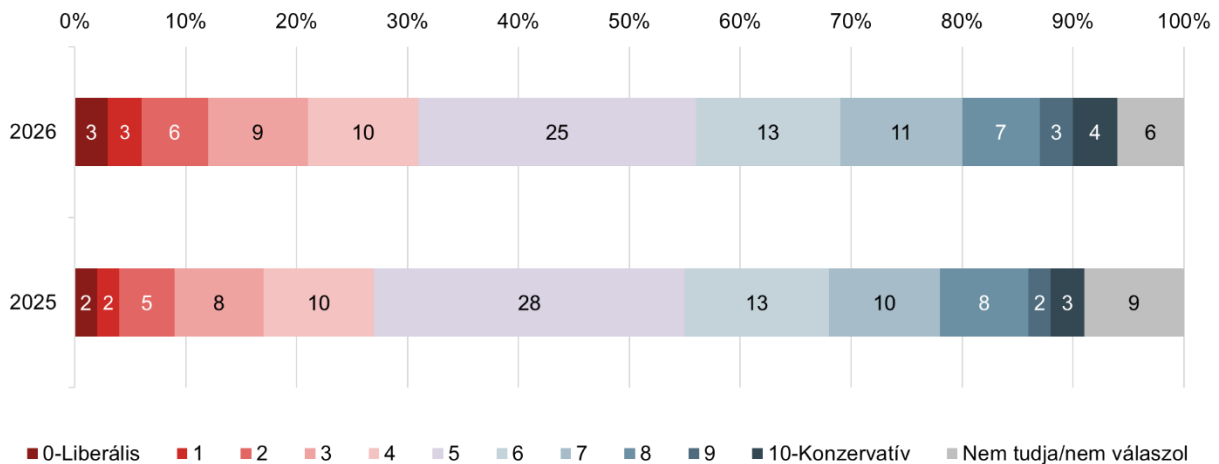
2.1.1. Ideológiai preferenciák

Ez az alfejezet a válaszadók politikai önmeghatározását térképezi fel. Különös tekintettel a megkérdezettek bal-jobb és liberális-konzervatív tengelyen való elhelyezkedésére. Az elemzés részletekbe menően vizsgálja a politikai orientációt a bal-jobb skálák segítségével, pontosabb képet alkotva arról, hogy mennyire erős és tudatos az egyes egyének életében és önmeghatározásában az ideológiai dimenzió. Az elemzés lehetőséget nyújt arra, hogy feltárjuk a politikai és társadalmi értékek mentén megjelenő egyéni vagy országspecifikus mintázatokat is.

Ahogy 2025-ben, úgy 2026-ban is a konzervatív végpont felé tolódók vannak nagyobb arányban. A minta 38 százaléka sorolta magát a skála ezen tengelyéhez, míg a liberálisok a minta 31 százalékát teszik ki. A mértani középponton álló centristák közé tartozik minden negyedik (25 százalék) uniós lakos.

1. ÁBRA: HOL HELYEZNÉ EL SAJÁT MAGÁT AZ ALÁBBI SKÁLÁKON? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

A középben állók magas számából, illetve abból kiindulva, hogy nem billen el az ideológiai skála sem a jobb-, sem a baloldal javára, könnyedén következtethetünk arra, hogy az átlagok is a középérték körül szóródnak. Ráadásul régiós összevetésben sincsenek jelentősebb különbségek: a nyugat-európaiaknál a legalacsonyabb ez az érték (5,19), a V4-eknél pedig a legmagasabb (5,31), és a köztük lévő különbség mindössze 0,12-os. A konzervatív végpont felé leginkább Magyarország toródik el, amit Franciaország és Lettország követ. Ez a három ország távolabb esik az őket követő konzervatív tömbtől. „5” -ös érték alá mindössze hat ország került: Dánia, Finnország, Szlovákia, Spanyolország, Szlovénia, valamint a „legliberálisabbnak” tekinthető Horvátország.

Szembevetendő, hogy a jobboldali-baloldali tengelyen a válaszadók többnyire az előbbi végponthoz sorolják magukat. A minta 35 százaléka jobboldaliként identifikálja magát. A második legnagyobb csoport a centristák 28 százalékkal, tőlük enyhén lemaradva 24 százalékkal állnak a baloldaliak. Az idősoros adatok egy enyhe, de jól körül rajzolható ideológiai átrendeződést mutatnak. Míg tíz évvel ezelőtt a magukat baloldaliként identifikálók voltak a legnagyobb arányban (31 százalék), addig 2026-ban már a jobboldali identifikáció mutat relatív dominanciát (35 százalék).

Jelentősebb régiós különbségek a baloldaliak, de különösképpen a centristák arányában mutatkoznak. A középben állók aránya a V4-es országokban a legmagasabb 37 százalékkal, tőlük csupán 2 százalékpontos lemaradással állnak a volt szocialista országok. A nyugat-európaiaknál ez az arány 27, a patrióta pártcsalád országaiban pedig 24 százalékos.

Összességében kijelenthető, hogy az európai politikai térkép kiegyensúlyozott, közepre gravitáló szerkezetet mutat, enyhe jobboldali-konzervatív túlsúllyal, mérsékelt regionális eltérésekkel és néhány jól azonosítható nemzeti sajátossággal. A konzervatívabb-centrista és

jobboldali ideológiai orientáció leginkább Közép-Európában koncentrálódik, míg a baloldali és liberális értékorientációk nyugat felé húznak. Megerősítést nyert továbbá, hogy a jobboldali tábor egyre fokozódó súllyal van jelen Európában, 10 év alatt 10 százalékot nöött arányszámuk. Ezzel az átrendeződéssel pedig övük a legnépesebb ideológiai csoport.

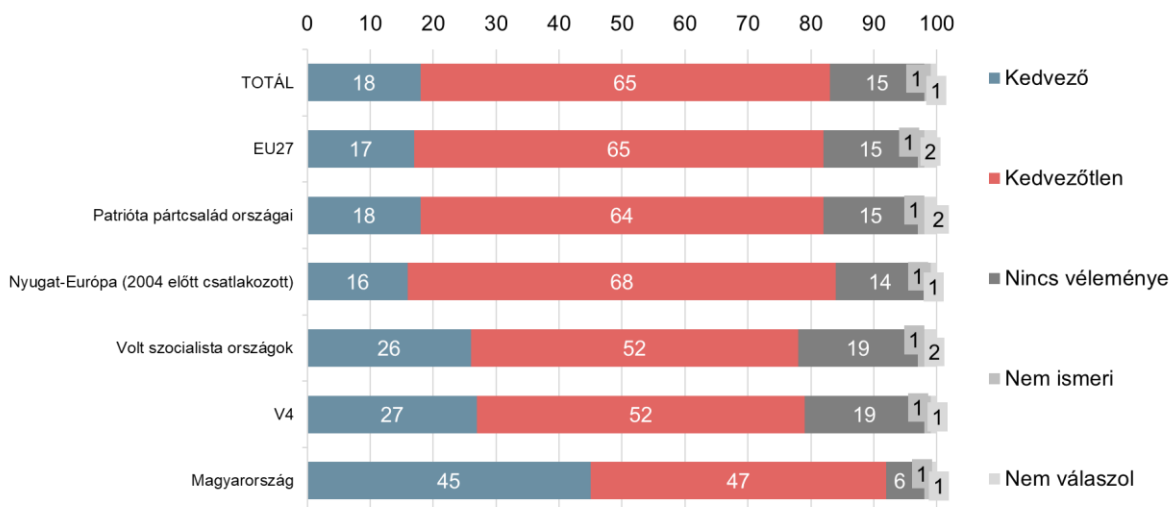
2.1.2. Nemzetközi politikai vezetők megítélése

Jelen alfejezet célja, hogy képet adjon a kérdőívben felsorolt, jelentős nemzetközi politikai szereplők európai megítéléséről. A vizsgálatba olyan nemzetközi politikai szereplők kerültek bevonásra, mint Donald Trump, Vlagyimir Putyin, Volodomir Zelenszkij, Ursula von der Leyen, vagy Hszi Csin-Ping, akik döntései, politikai szerepvállalása közvetlen vagy közvetett módon érinti az EU-ban élő megkérdezetteket.

Donald Trump megítélése továbbra is kedvezőtlen Európa-szerte. A mintánk 65 százaléka kedvezőtlen véleménnyel bír az amerikai elnökről, mely 5 százalékpontos csökkenés 2024-hez képest. Ezzel szemben mindössze 18 százalékos a hozzá pozitívan viszonyulók aránya, a semlegeseké pedig 15 százalékos. Ha Európa nem is oszlik két régiós táborra Trump megítélése mentén, az kirajzolódik, hogy a V4-ek (27 százalék) és az exszocialisták (26 százalék) körében valamivel népszerűbb az amerikai elnök, a patrióta pártcsalád (18 százalék) országainak lakosai és a Nyugat-Európa (16 százalék) állampolgárainak körében viszont kevésbé népszerű. Kiemelkedően Magyarországon a legnépszerűbb Donald Trump (45 százalék), tőle ebből a szempontból jelentősen le van maradva Bulgária (30 százalék), Ciprus (26 százalék), Lengyelország és Románia (25-25 százalék). A szimpatizánsok aránya Portugáliában a legalacsonyabb (9 százalék), majd Ausztriában (11 százalék) és három északi országban, Norvégiában (11 százalék), Svédországban, majd Finnországban (12-12 százalék).

2. ÁBRA: KÉREM, MONDJA EL, INKÁBB KEDVEZŐ VAGY INKÁBB KEDVEZŐTLEN VÉLEMÉNYEN VAN RÓLA! DONALD TRUMP (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

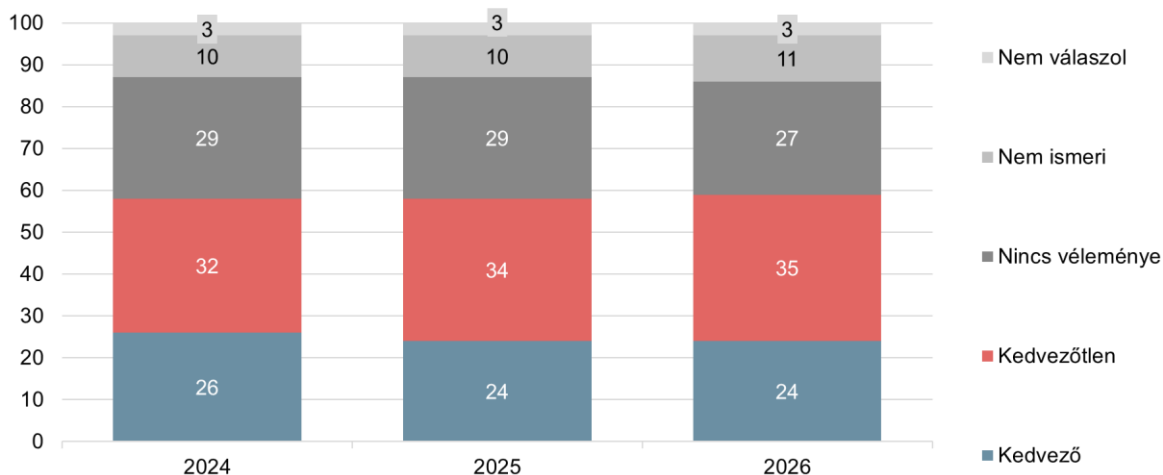
Az adatok alapján tisztán kirajzolódik, hogy az orosz-ukrán háború kirobbanása óta eleve kedvezőtlen megítéléssel bíró Vlagyimir Putyin népszerűsége tovább csökkent. 2026-ban az uniós lakosság mindössze 10 százaléka alkot róla kedvező véleményt, ennél még a semlegesek aránya is magasabb (12 százalék). Háromnegyedük (75 százalékuk) pedig kedvezőtlenül viszonyul az orosz elnökhöz.

Érdekesség, hogy ami az ukrán elnök, Zelenszkij megítélését illeti, karaktere politikai értelemben megosztóbb, mint orosz vagy amerikai kollégája. A heterogén véleményklímában mindhárom csoport számottevő arányt képvisel. 38 százalékuk vélekedik róla kedvezően, 30 százalékuk kedvezőtlenül, míg a semlegesek a minta negyedét (25 százalékát) alkotják. Az idősoros adatok azt mutatják, hogy a háború kitörése óta szignifikánsan – 6 százalékponttal csökkent – a kedvező véleménnyel rendelkezők aránya és ezzel arányosan nőtt a kedvezőtlen véleménnyel rendelkezőké. Régiós bontásban leginkább a Zelenszkijről kedvezőtlen véleményt megfogalmazók között vannak említésre érdemes különbségek. Arányuk Nyugat-Európában a legalacsonyabb (29 százalék), majd a patriótáknál (32 százalék), végül a volt szocialistáknál és a V4-es országokban (36-36 százalék).

Von der Leyen esetében a semlegesek és a kedvezőtlenek aránya hasonlóan alakul, mint Zelenszkijnél, előbbieké aránya 27, utóbbiaké 35 százalékos. Azok vannak kevesebben, akik kedvezően vélekednek a német politikusról (24 százalék). Végül a megkérdezettek nagyjából tizede (11 százaléka) nem is ismeri őt.

**3. ÁBRA: KÉREM, MONDJA EL, INKÁBB KEDVEZŐ VAGY INKÁBB KEDVEZŐTLEN
VÉLEMÉNYE VAN RÓLA! URSULA VON DER LEYEN (%) EU27+UK**

Forrás: Századvég szerkesztés

Szembetűnő, hogy azon politikusok közül, akiknek a népszerűségét felmértük, Kaja Kallas a legkevésbé ismert, a válaszadók 39 százaléka nem hallott még az észt politikusról és további 28 százaléknak nincs véleménye róla. Az uniós polgároknak, mindössze 27 százaléka alakított ki róla valamilyen véleményt, 13 százalékuké kedvező, 14 százalékuké kedvezőtlen.

Végezetül Hszi Csin-Pingről többnyire kedvezőtlenül vélekednek az unió lakosai, ám népszerűtlensége nem éri el Trumpét vagy Putyinét. A pozitív attitűddel rendelkezők aránya mindössze 12 százalékos, a negatívval rendelkezőké 44 százalékos. A semlegesek közé 27 százalékuk sorolja magát, 13 százalékuk nem is ismeri a Kínai Népköztársaság elnökét.

Mindezek tükrében az elemzésünk megerősíti a szakirodalmat abban, hogy Putyin, Trump és Hszi Csin-Ping karakterét kedvezőtlenül ítélik meg, az uniós vezetők, illetve Zelenszkij pedig megosztó szereplői a globális politikának. Emellett érdekes Kallas pozíciója, akit sokan nem ismernek, akik mégis, azoknak javarésze semleges viszonyul hozzá. Abban viszont hajaz az uniós politikai vezetőkre, hogy a róla véleményt formálók megosztottak a karakterét illetően.

2.1.3. Választási rendszer változtatásának megítélése

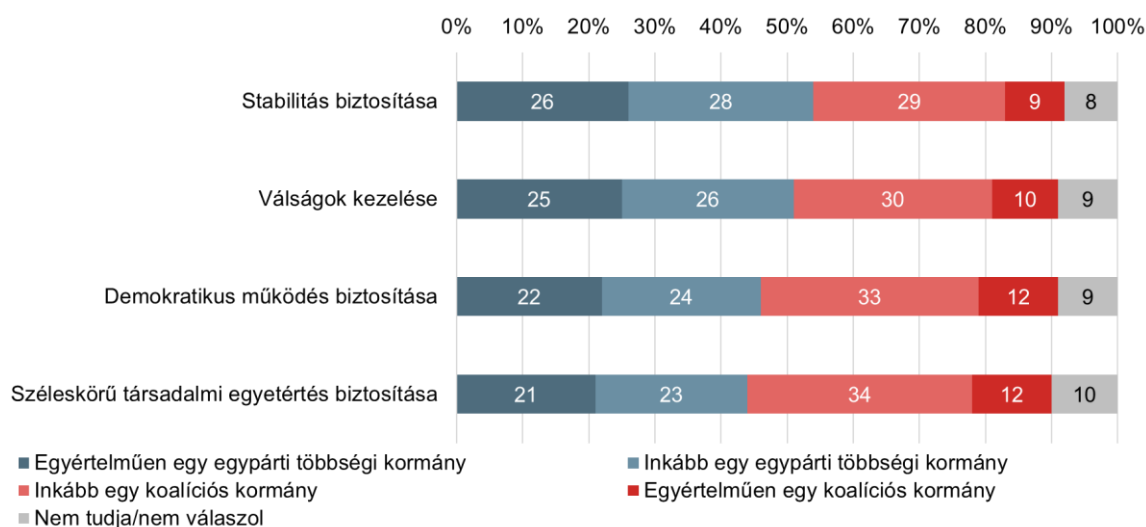
A fejezet célja a válaszadók kormányzati formákkal kapcsolatos véleményének bemutatása, kiemelten vizsgálva az egypárti vagy koalíciós kormányzás előnyeinek és hátrányainak megítélését. A kutatás részletesen vizsgálja az egypárti és koalíciós kormány különböző területeken való eredményességének percepcióját, figyelembe véve a megkérdezettek politikai hovatartozását és egyéni értékpreferenciáját.

Az uniós lakosság körében nagyjából egyformán népszerű a két felmért koncepció. 40 százalékuk szerint optimálisabb az, ha kettő vagy több párt alakít koalíciós kormányt, míg 48 százalék szerint jobb az, ha egy párt szerzi meg a kormányalakításhoz szükséges többséget.

Nyugat-Európában az egypárti koncepció a népszerűbb (50 százalék 39 százalék ellenében), és igaz ez a patrióta pártcsalád országaiban is (48 százalék 40 százalék ellenében). A V4-országokban egyformán népszerű a két opció (44-44 százalék). A volt szocialistáknál minimálisan népszerűbb a koalíciós kormányzás (45 százalék 43 százalék ellenében). A megkérdezettek a stabilitás biztosításában (54 százalék 38 százalék ellenében), illetve a válságok kezelésében (51 százalék 40 százalék ellenében) sokkal inkább az egypárti többséggel rendelkező kormányokat tartják hatékonyabb megoldásnak. A demokratikus működés (46 százalék 45 százalék ellenében), valamint a széleskörű társadalmi egyetértés (44 százalék 46 százalék ellenében) esetén azonban megegyezik a válaszok eloszlása a két pólus között.

4. ÁBRA: ÁLTALÁNOSÁGBAN VÉVE, ÖN SZERINT EGY EGPÁRTI TÖBBSÉGI KORMÁNY VAGY EGY EGYNÉL TÖBB PÁRT ÁLTAL ALKOTOTT KOALÍCIÓS KORMÁNY TELJESÍT JOBBAN AZ ALÁBBI CÉLOK ELÉRÉSÉBEN? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

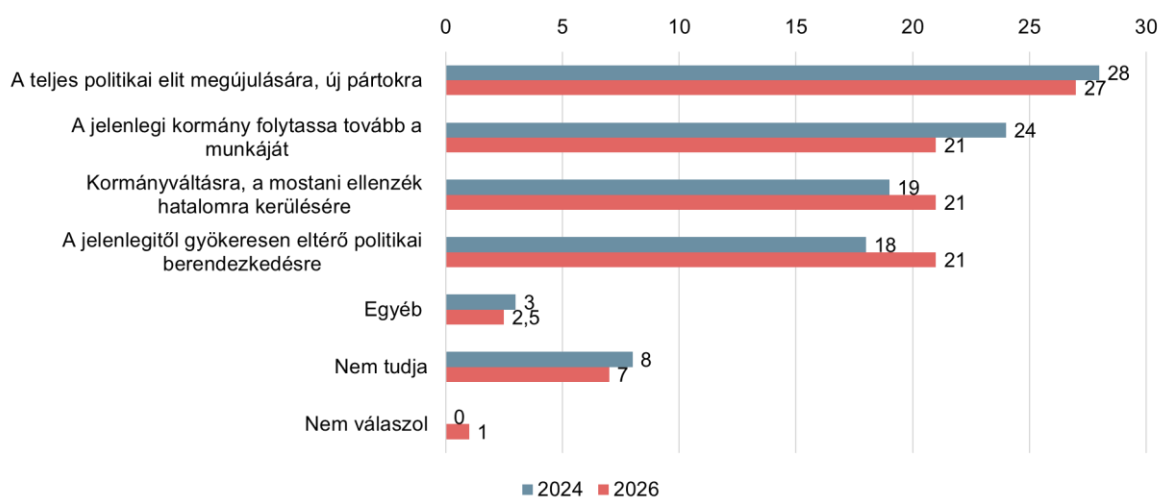
A stabilitás biztosításában nincsenek számottevő regionális eltérések, összességében mindenhol az egypárti kormányt tartják hatékonyabbnak: a V4-ek 55 százaléka, a nyugat-európaiak, a patrióták és az exszocialisták 54-54 százaléka képviseli ezt az álláspontot. A válságok kezelésében már valamivel nagyobbak a regionális különbségek, de egyfelől nem számottevőek, másfelől mind a négy régióban, ahogy az imént is, az egypárti berendezkedést pártolók vannak többségben. Ezúttal is a V4-eknél vannak ezek a legtöbben (56 százalék), majd az exszocialistáknál (53 százalék) és a patriótáknál (52 százalék), végül a nyugat-európaiaknál (50 százalék).

A stabilitás biztosításának dimenziójában hasonlóan kiegyensúlyozott regionális összképet figyelhettünk meg, mint a széleskörű társadalmi egyeztetésében. Ez utóbbi biztosítására a patrióták, a volt szocialisták és a V4-ek lakosságának is a 45 százaléka az egypárti rendszert látja optimálisnak. Ugyancsak 45 százalékot értek el az e téren koalíciós kormányt preferálók Nyugat-Európában. Végezetül, a demokratikus működés biztosítására a nyugati országok válaszadóinak 47 százaléka tartja megfelelő megoldásnak az egypárti rendszereket, őket a patrióták 46 százalékkal követik, majd a sort a volt szocialisták és a V4-ek zárják minimális eltéréssel, összesen 45-45 százalékkal.

Az eddigi adatokat kiegészíti egy érdekesség is, miszerint az Európai Unió lakossága leginkább a teljes politikai elit megújulására és új pártokra vágyik, az kellene szerintük ahhoz, hogy jobban alakuljanak a dolgok az emberek számára. A másik három opció mindegyike 21 százalékot ért el, azaz a jelenlegi kormány, az ellenzéki pártoknak és a jelenlegitől gyökeresen eltérő politikai berendezkedésnek három egyformán népes réteg szavazna bizalmat.

5. ÁBRA: A KÖVETKEZŐK KÖZÜL ÖN SZERINT MIRE LENNE SZÜKSÉG ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY A JÖVŐBEN MINÉL JOBBAN ALAKULJANAK A DOLGOK AZ EMBEREK SZÁMÁRA? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

Ami tehát az európai közvéleményt illeti, van igény a változásra, hiszen a jelenlegi kormány és a jelenlegi ellenzék helyett új politikai szereplőket és pártokat preferálnának a legtöbben, de egyfelől ez nem jár együtt radikalizálódással, hiszen alapjaitól újragondolt rendszert kívánják a legkevesebben, másfelől a négy alternatíva arányai alapvetően kiegyenlítették. A régiók között inkább finom hangsúlyeltolódások látszanak: a V4-ek körében nagyobb a kormány iránti bizalom, Nyugat-Európában inkább az ellenzék felé billen a remény, a volt szocialista országokban erősebb az elitmegújítás igénye, és a patrióta csoportban nyitottabbak a

radikálisabb átalakításra. A kormányzati modellnél nincs tiszta konszenzus az egypárti és a koalíciós irány között, de a logika világos: stabilitás és válságkezelés esetén sokan az egypárti többséget érzik hatékonyabbnak, míg demokrácia és társadalmi egyeztetés terén kiegyenlítettebb a koalíció és az egypárt megítélése.

2.2. Uniós politika

Ha az ideológiai hovatartozás identitás kérdése, akkor a nemzeti-európai hovatartozás határvonalaira fokozottan igaz ez. Az európai identitás kitettebb az aktuálpolitikai folyamatoknak, mert egyrészt a nemzeti kormányok narratívája is nagyobb befolyásolóerővel bír, másfelől, ha az egyén elégedetlenebb az uniós politikával, az nagyobb eséllyel befolyásolja önnön kontinentális identitását – ami persze nem zárja ki, hogy azok is bízzanak Európa eszméjében, akik nem érzik megfelelőnek a jelenlegi uniós politikát (Toshkov, 2026). Akárhogy is, az identitás fokozódó átpolitizálódása és a kulturális kérdések előtérbe kerülése egyre heterogénebb véleményklímát, és fokozódó konfliktusteret hoz létre (Kuhn, 2019).

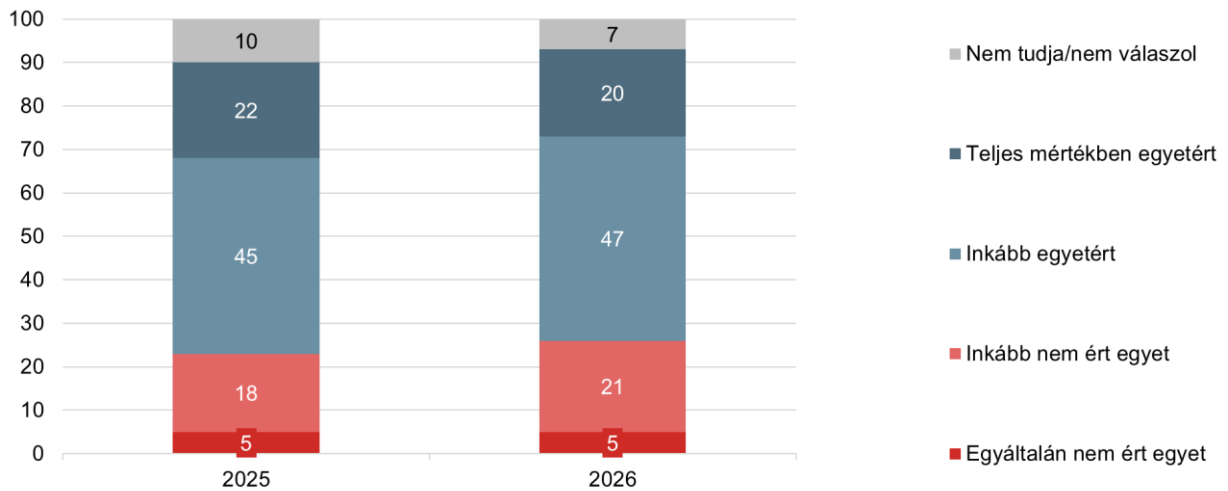
2.2.1. Európai identitás és az EU megítélése

Ez az alfejezet az európai integrációval kapcsolatos attitűdöket és véleményeket vizsgálja, hangsúlyt helyezve arra, hogy az európaiak hogyan vélekednek a kontinens jövőbeli helyzetéről, valamint hogyan értékelik az Európai Unió szerepvállalását a globális térben. Az elemzés bemutatja, hogy a megkérdezettek körében mennyire erős az európaisághoz való kötődés.

Az Európa fejlődési pályáját pozitívan vagy negatívan megítélők aránya az egyes dimenziókban alig változott az előző esztendő óta. A többséget továbbra is azok képviselik, akik szerint sem fejlődésről, sem hanyatlásról nem lehet beszélni (45 százalék), de relatív közel vannak hozzájuk a visszaesést érzékelők (35 százalék). Az optimisták aránya a legkisebb (16 százalék). Összeurópai szinten nagy egyetértés mutatkozik abban, hogy az unió globális versenyképessége is romlik – a válaszadók 67 százaléka ért egyet ezzel az állítással. És bár alig észrevehetően nőtt azok aránya, akik ezzel nem értenek egyet, arányuk éppen csak túllépi az egynegyedes arányt (26 százalék).

**6. ÁBRA: ÖN MENNYIRE ÉRT EGYET AZ ALÁBBI ÁLLÍTÁSSAL? AZ EURÓPAI UNIÓ
GLOBÁLIS VERSENYKÉPESSÉGE ROMLIK (%) EU27+UK**

Forrás: Századvég szerkesztés

Ami a nemzeti-európai identitás eloszlását illeti, az idősoros adatok nem mutatnak elmozdulást egyik vagy másik irányba, így kijelenthető, hogy az uniós állampolgárok mintegy háromnegyede (75 százaléka) elsősorban a saját országához, míg 21 százaléka inkább Európához tartozónak véli magát. Ezek az arányok köszönnek vissza az egyes regionális csoportokban is, így a patrióták és az exszocialisták körében 76, a nyugat-európaiakéban 75, a V4-ekében pedig 74 százalék azon válaszadók aránya, akik a nemzeti identitás primátusát vallják.

Az identitáshoz hasonlóan a szuverenista-föderalista tengely sem látszik kibilleni az eddigi állapotokhoz képest, hiszen a szuverenisták aránya – az előző évekhez tehát hasonlóan – most is 50 százalék körül koncentrálódik (52 százalék), míg a föderalisták aránya 34 százalékos. E téren már van némi különbség a regionális kategóriák között – amellett, hogy mindenhol a szuverenisták aránya a domináns. A patrióták (36 százalék) és a nyugatiak (35 százalék) körében a legmagasabb a föderalisták aránya, míg a V4-állampolgárok körében csupán 28 százalékos. A kettő közé esnek 31 százalékkal a volt szocialisták.

Ezek alapján kijelenthető, hogy Európa globális versenyképességének feltételezett romlása nem segíti az európai identitás melletti elköteleződést, s bár más kutatások kimutatták az unió globális érdekképviseletének működőképességét, a bizonytalanság érzékelhető mértékű maradt. Miközben vannak olyan országok, ahol az európai identitás erősebb, mint más országokban, a nemzeti identitási primátusát nem kérdőjelezi meg egyik országban sem, melynek egyik magyarázóereje lehet a szakirodalomban kevésbé vizsgált szuverenista álláspont stabilitása. A szuverenista-föderalista tengelyen ugyanis tartós egyensúly figyelhető meg, szuverenista dominanciával. Minden régióban a nemzeti hatáskörökét hangsúlyozó

álláspont az erősebb, bár Nyugat-Európában és a patrióta országcsoportban valamivel nagyobb tér jut a föderális nézeteknek.

2.2.2. Európai Unióval kapcsolatos elégedettség

E fejezet az Európai Unióval kapcsolatos válaszadói elégedettséget vizsgálja különböző területek figyelembevételével. Az elemzés rámutat arra, hogy a válaszadók mennyire elégedettek az EU eddigi teljesítményével az infláció és energiaárak megfékezése, valamint az energiaellátás biztonságának fenntartása, a klímaváltozás mérséklése és a határok védelme érdekében tett intézkedéseivel kapcsolatban. Emellett a válaszadók megfogalmazták véleményüket az unió eddigi szociális egyenlőtlenség csökkentése érdekében tett intézkedéseiről, az európai gazdák képviselete és támogatása kapcsán, valamint a háború és szankciók kérdése kapcsán és az eddigi nemzetközi kereskedelmi helyzet javítása érdekében tett erőfeszítéseiről is.

A szám adatok szerint az uniós állampolgárok az energiaellátás biztonságának érdekében hozott rendeletekkel (40 százalék), valamint a határbiztonsági intézkedésekkel (38 százalék) a legelégedettebbek, míg a legkevésbé az infláció megfékezése (31 százalék), illetve a szociális egyenlőtlenségek csökkentése (32 százalék) érdekében tett erőfeszítésekkel. Az idősoros adatokból kitűnik, hogy annak ellenére, hogy az elégedetlenek dominálnak, 2022 második fele óta 5 százalékpontot növelt az elégedettek aránya, bár 2024 óta inkább csak stagnálás figyelhető meg.

Érdekesebb azonban az energiabiztonság megítélésével kapcsolatos uniós elégedettség. Ugyanis kivehető, hogy 2022 második feléről 2025-re 20 százalékpontot ugrott az elégedett válaszadók aránya, míg 2025-ről 2026-ra 10 százalékpontot csökkent. Az inflációs nyomás mérséklése érdekében hozott intézkedésekkel a V4-ek (2,14) és a nyugat-európaiak (2,13) valamivel elégedettebbek, mint a patrióták (2,08) vagy a volt szocialisták (2,09). A klímaváltozás mérséklésében pedig leginkább a V4-ek (2,33) szerint jeleskedik az EU, őket a volt szocialisták (2,3), a nyugat-európaiak (2,23) és a patrióták (2,21) követik.

E mintát látni a határbiztonság kapcsán is, hiszen szintén a volt szocialista országok államai (2,38) és a V4-országok (2,37) vélekednek erről a legpozitívabban, míg a patrióták (2,21) és a nyugat-európaiak (2,21) kevésbé. Ugyanez a helyzet a szociális egyenlőtlenségek mérséklése érdekében tett lépésekkel is: a V4-ek átlaga 2,27-es, a volt szocialistáké 2,22-es, tőlük alig lemaradva jönnek a nyugat-európaiak, valamint a patrióták 2,16-os és 2,15-ös aránnyal.

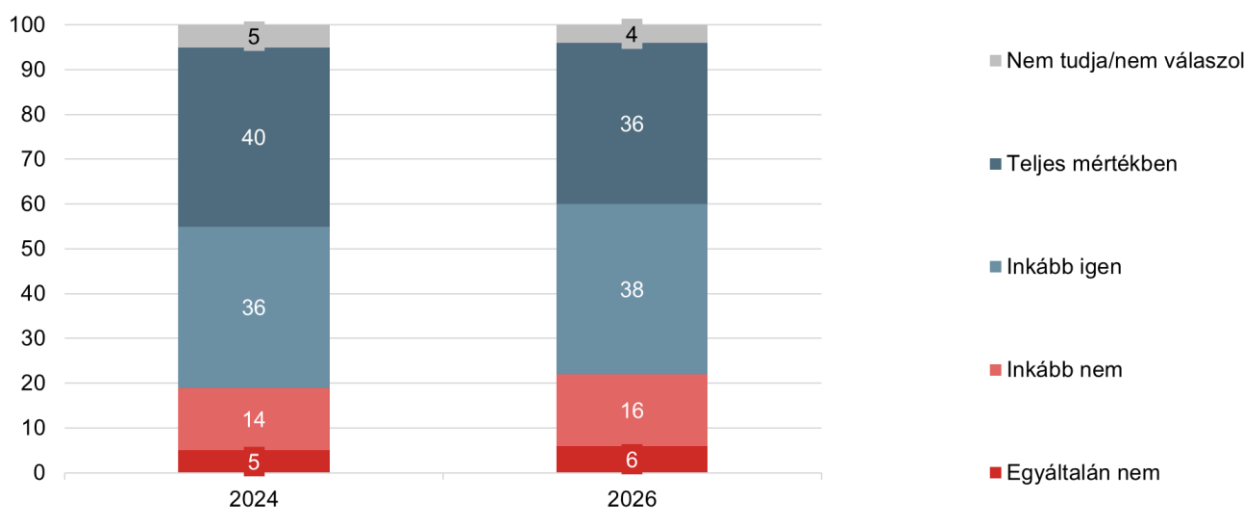
Ami az európai gazdák képviseletét illeti, azonos minta rajzolódik ki: a V4-eknél a legelégedettebbek (2,26), majd a volt szocialista országokban (2,25), Nyugat-Európában (2,22), illetve a patrióta pártcsalád országaiban (2,15). A háború kezelésében és a szankciós reakciókban szintén a V4-ek a legkevésbé csalódtak (2,28), míg a patrióták a leginkább

(2,15). Közöttük 2,22-es, illetve 2,25-ös átlaggal helyezkednek el a nyugat-európaiak és a volt szocialisták. A maradék területeken is a V4-ek és a volt szocialisták a legelégedettebbek, így előbbiek átlaga a nemzetközi kereskedelmi helyzet javítására hozott intézkedések területén 2,39-es, utóbbiaké 2,36-os. Nyugat-Európa átlaga e területen 2,27, a patriótáké 2,25. Végül az európai érdekképviselőt a globális térben a V4-es lakosságnak a legmeggyőzőbb (2,36), majd a volt szocialistáknak (2,32), a nyugat-európaiaknak (2,3), majd a patriótáknak (2,25).

Szembevetően, hogy az uniós szabályrendszerek helyi vállalkozásokra gyakorolt hatásával a legtöbb uniós válaszadó elégedetlen, 50 százalékuk szerint akadályoztatva vannak ezek a vállalkozások a működésükben, míg 32 százalékuk úgy nyilatkozott, hogy ez a keretrendszer a vállalkozások segítségére van. Beszédes, hogy a brüsszeli politikai elitet is inkább korruptnak véli az európai közvélemény, 49 százalékuk nyilatkozott ekképpen. Az ellentétes pólust a válaszadók 36 százaléka képviseli. Megjegyzendő, hogy a feltételezett korrupció mellett a megkérdezettek azzal sincsenek megelégedve, ahogy az unió képviseli az érdekeiket, nem érzik azt, hogy törődne velük a szervezet. 74 százalékuk véli így, míg 22 százalékuk érzékel valamiféle törődést az unió részéről.

7. ÁBRA: MENNYIRE ÉRT EGYET AZ ALÁBBI ÁLLÍTÁSSAL? AZ EURÓPAI UNIÓBAN AZ ELIT NEM TÖRŐDIK A HOZZÁM HASONLÓ EMBEREKKEL (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

Az Európai Uniót tehát biztonsági jellegű területeken (energiaellátás, határvédelem) ítélik meg kedvezőbben, míg a mindennapi megélhetést érintő ügyekben (infláció, társadalmi egyenlőtlenségek) erősebb az elégedetlenség. Régiós mintázatként a V4-ek és a volt szocialista országok általában valamivel engedékenyebbek az EU teljesítményével, míg Nyugat-Európa és a patrióta csoport kritikusabb.

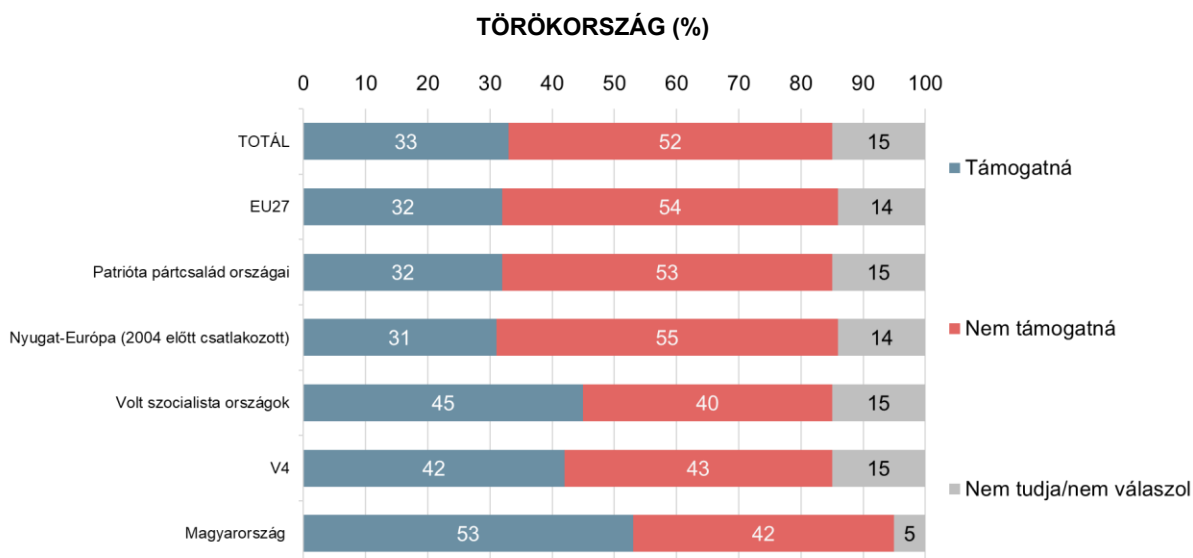

2.2.3. Európai Unió bővítése

Ez a fejezet az Európai Unió új tagállamokkal való bővítésével kapcsolatos véleményeket vizsgálta, olyan országok felsorolásával, amelyek jelenleg nem tagjai az uniónak, de potenciális tagjelöltek, illetve csatlakozni kívánnak a jövőben. Az elemzés célja, hogy megértsük, hogy a megkérdezettek támogatnák-e vagy sem Törökország, Szerbia, Montenegró, Albánia, vagy Moldova csatlakozását az Európai Unióhoz.

Jól látható, hogy a legutóbbi felmérés óta Törökország támogatottsága nagyot ugrott. S bár még mindig csak a minta harmada (34 százaléka) támogatja az EU-ba való felvételét (52 százalékos ellenszélben), de ez így is 16 százalékpontos emelkedés a 2019-es adatokhoz képest. Az időbeli változás mellett ráadásul területi differenciákat is észlelhetünk, hiszen a volt szocialista és a V4-es országokban jelentősnek mondható a török belépés támogatottsága. Előbbiek esetében egyenesen többen vannak a támogatók (45 százalék), mint az ellenzők (40 százalék), de utóbbinál is közel vannak, hiszen 1 százalékpontnyival vannak csak többen a csatlakozást ellenzők. Jóval egyértelműbb a kép a nyugat-európaiaknál és a patriótáknál, ahol az ellenzők abszolút többségben vannak.

8. ÁBRA: ÖN TÁMOGATNÁ-E AZ ALÁBBI ORSZÁGOK CSATLAKOZÁSÁT AZ EU-HOZ?

Forrás: Századvég szerkesztés

Szerbia esetében az ugyanezen fénytörés alapján végzett elemzés már nem mutat érdemi eltérést, a támogatók 2026-os, 39 százalékos aránya hibahatáron belüli értékkel haladja meg a 2019-es adatot. Emellett a csatlakozás ellen szavazók aránya 42 százalékos. Ami a többi számadatot illeti, Montenegró támogatottságában enyhe növekedést tapasztalhatunk. 45 százalékuk támogatná a balkáni ország belépését az Európai Unióba, míg 35 százaléka ellenezné. Megjegyzendő, hogy 2026 az első év, amikor Albániában – még ha csak kevéssel is, de – túlsúlyba kerültek a csatlakozás pártiak. Arányuk 40 százalékos az ellenzők 38

százaléka ellenében. Moldova és Grúzia esetében is szintén ez a fajta szűk, de támogatói arány figyelhető meg.

Amennyiben Bosznia-Hercegovina potenciális uniós tagságát regionális lebontásban vizsgáljuk, e kérdés népszerűbb a V4- (50 százalék) és a volt szocialista (51 százalék) tagállamok között, míg a patrióták (41 százalék) és a nyugat-európaiak (40 százalék) valamivel elutasítóbbak. Végül a vitatott jogállású Koszovói Köztársaság tűnik az egyik legkevésbé támogatott országnak, hiszen – és erre kevés precedenst láthattunk az előbbieken – minden régióban az elutasítók adják a többséget.

Az látszik tehát, hogy Koszovó és Törökország továbbra is a legelutasítottabb országok – bár utóbbi egyre erősödik – míg a többi balkáni ország támogatottsága kiegyenlítettebb és felívelőben van. Mindazonáltal a fejezet fő relevanciája abban áll, hogy láthatóan a földrajzi közelség kedvezően hat a bővítés iránti nyitottságra, hiszen ezekben az esetekben a közép- és kelet-európai országok tűntek fel támogatóként, míg a nyugatiak körében erőteljesebb a szkepticizmus – más lesz a helyzet Ukrajnánál, ám azt a kurrens konfliktusos helyzet miatt külön fejezetben tekintjük át.

2.2.4. Az EU zöldpolitikájának megítélése

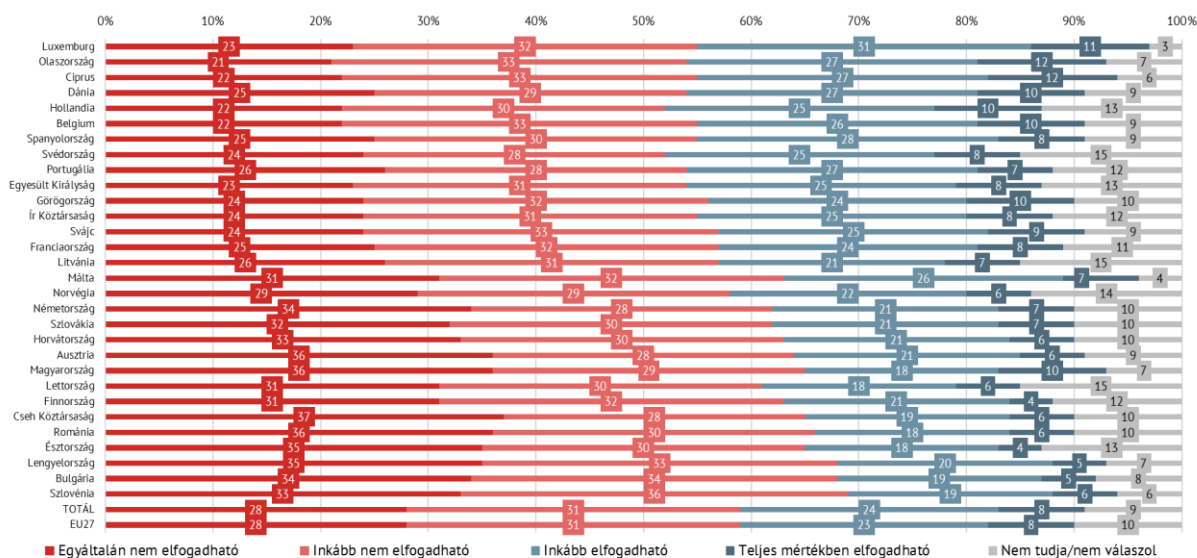
A fejezet célja az európai uniós zöld politikák társadalmi megítélésének feltérképezése, különös figyelmet fordítva azok gazdasági hatásának és környezetvédelmi támogatottságának figyelembevételével. Az elemzés feltárja azokat a véleményfonalakat, amelyek támogatják, és azokat is, amelyek elutasítják az uniós belüli zöld átállást.

Az uniós klímapolitika többnyire elutasító hangokra talál a megkérdezettjeink körében. 2026-ban 59 százalékuk szerint nem elfogadható például az, hogy e politika eredményeként európai iparvállalatoknak többszörös árat kell fizetniük a szén-dioxid-kibocsátásuk után, mint az amerikai, vagy a kínai versenytársaiknak, és mindössze 32 százalékos azok aránya, akik szerint ez elfogadható. Ehhez a képhez a patrióták és a nyugat-európaiak állnak közelebb, mert körükben 57 és 56 százalékos a pesszimizták aránya, a volt szocialisták és a V4-ek (66-66 százalék) még ennél is kevésbé tartják elfogadhatónak az ilyen jellegű versenyfeltételeket. Az eddigiekben tapasztaltakkal ellentétben az országos bontás kevésbé mélyíti el ezt a szembenállást, hiszen mindenhol magas az erről a stratégiáról negatív véleményt formálók hányada. Svédországban és Hollandiában a legalacsonyabb 52-52 százalékkal, míg 69 százalékkal Szlovénia vezeti a sort Bulgária és Lengyelország mellett (68-68 százalék).

9. ÁBRA: ÖN MENNYIRE TARTJA ELFOGADHATÓNAK, HOGY AZ UNIÓS ZÖLDPOLITIKA EREDMÉNYEKÉNT AZ EURÓPAI IPARVÁLLALATOKNAK TÖBBSZÖRÖS ÁRAT KELL

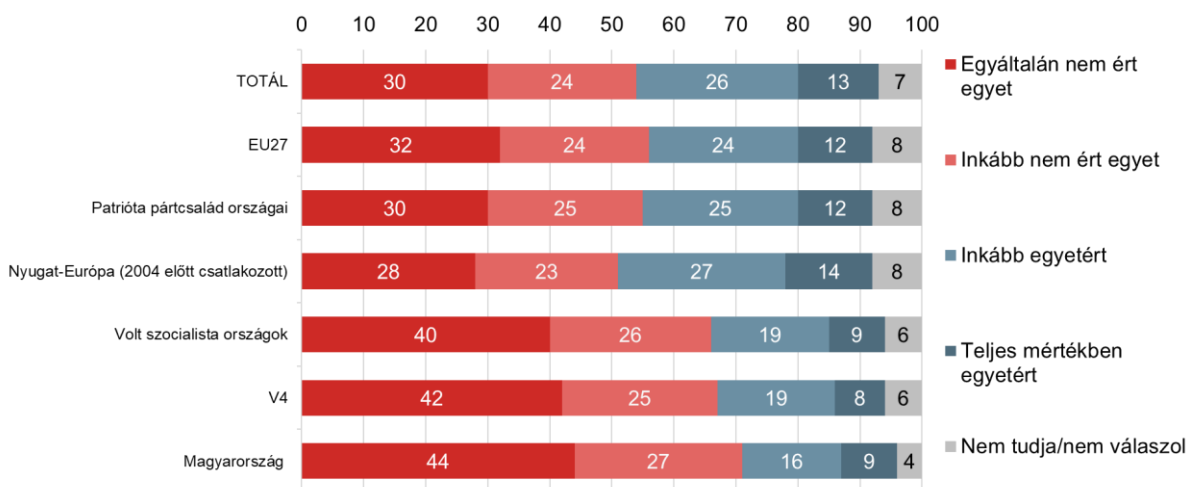
FIZETNIÜK A SZÉN-DIOXID-KIBOCSÁTÁSUK UTÁN, MINT AZ AMERIKAI, VAGY KÍNAI VERSENYTÁRSAINKNAK? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

Hasonló a helyzet a hagyományos üzemanyaggal hajtott belsőégésű motorokkal felszerelt járművek 2035-ös betiltását célzó intézkedésekkel is, hiszen 2026-ban ezt a válaszadók 54 százaléka elutasítja, míg 38 százaléka támogatja. Ugyanakkor egy lassú, de fokozatos csökkenés figyelhető meg, ami az előbbieket számarányát illeti. A csökkenő tendencia ellenére a volt szocialisták (66 százalék) és a V4-ek (67 százalék) körében még mindig kirívóan magas a tervezet elutasítottsága, csak a patrióták (55 százalék) és a nyugatiak (51 százalék) esetén látszik valamelyest a mérséklődés.

10. ÁBRA: MENNYIRE ÉRT EGYET AZZAL A DÖNTÉSSSEL, HOGY 2035-TŐL AZ EURÓPAI UNIÓ BETILTJA A HAGYOMÁNYOS ÜZEMANYAGOKKAL HAJTOTT BELSŐ ÉGÉSŰ MOTOROKKAL SZERELT JÁRMŰVEK ÉRTÉKESÍTÉSÉT? (%)

Az eredmények alapján az uniós klímapolitika – legalábbis ez a két konkrét rendelkezés alapján – többnyire valóban elutasított, és valóban megerősítést nyert a szakirodalomban megfogalmazott tézis, miszerint a zöldátállást a választópolgárok nem a saját anyagi terheik rovására támogatnák (vö. Eurobarometer, 2022). De ezúttal is a területi eloszlások szolgáltatták az igazán érdekes mintázatokat. A klímavédelmi célokkal szemben nem önmagában az elvi egyetértés gyenge, hanem főként a gazdasági versenyhátrányt és életmódbeli korlátozást érzékelő intézkedések váltanak ki erős társadalmi ellenérzést. A V4-ek és a volt szocialista országok a kritikusabbak, míg Nyugat-Európában és a patrióta csoportban valamivel mérsékeltebb az ellenállás.

2.3. Aktuálpolitikai kérdések

Az Európai Unió előtt jelenleg három egymással összefüggő, bonyolult kihívás áll. Ukrajna uniós csatlakozásának kérdése, amelyet a 2022-es orosz invázió helyezett újra reflektorfénybe, megosztja a tagállami közvéleményt: miközben az uniós polgárok 60 százaléka támogatja a felvételt, 11 országban mégis azok vannak többségben, akik elutasítanának egy ilyen lépést. A migráció szintén polarizáló téma, ahol a befogadó társadalmak kulturális nyitottsága és az értékrendbeli eltérésekkel kapcsolatos félelmek miatti feszültség állandósult napirendi téma a kontinensen. Az energiatfüggetlenség kérdése pedig bár kevesebb figyelmet kap, nem kevésbé összetett: az orosz fosszilis energiától való elszakadás és e cél gyakorlati megvalósíthatósága között egyre táguló szakadék mutatkozik, miközben a közvélemény a zöld átállást csak addig támogatja, amíg az nem terheli meg a háztartásokat.

E fejezet ezt a három témát járja körül, és kiemelt fókuszot fektet a gazdasági és biztonsági aggályokra. Számszerűsíti és összehasonlítja a bűnözéstől, a GMO-élelmiszerektől, a háztartási anyagi terhektől, a fejlesztési források elvonásától stb. való félelmeket. Ukrajna kapcsán nem csak a csatlakozás pártolását és elutasítását veti össze, de az érdekalapú és a gyorsított eljárást támogatók között is különbséget tesz, és azt is megvizsgálja – nem csak Ukrajna csatlakozásával, de az orosz energiával és a migrációval kapcsolatban –, hogy milyen jövőbeli elvárásai vannak az uniós állampolgároknak.

2.3.1. Ukrajna EU-s csatlakozása és a háború percepciója

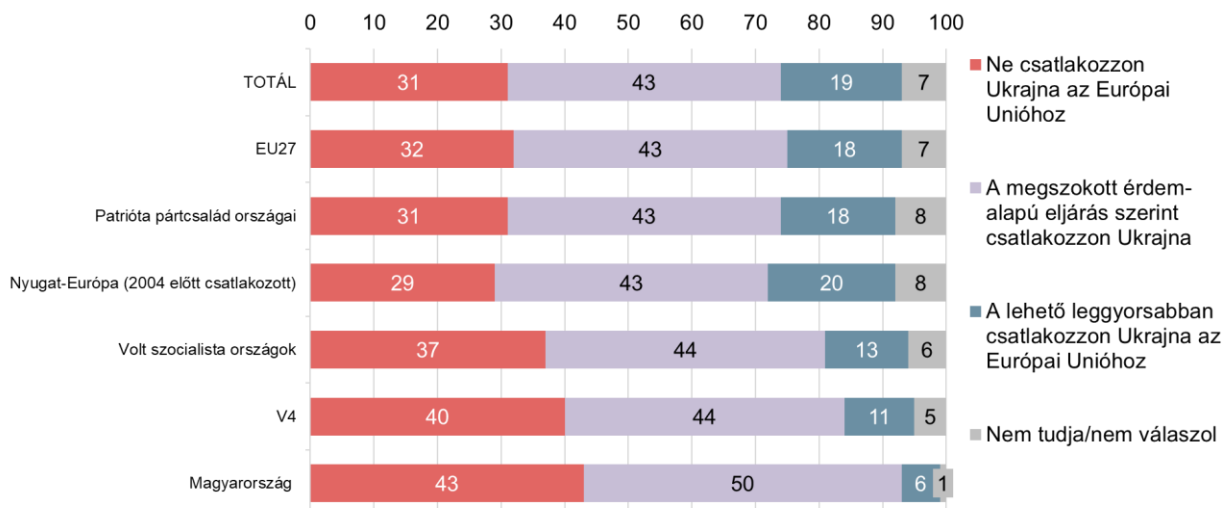
A fejezet célja annak megértése, hogy a válaszadók hogyan értékelik az ukrán EU-csatlakozás folyamatát a háborús kontextusban, mennyire tartják indokoltnak az Európai Unió által Ukrajnának nyújtott pénzügyi, fegyveres és humanitárius támogatást, és ez hogyan befolyásolja a csatlakozás megítélését. Mindemellett feltárja azokat az attitűd-struktúrákat és

társadalmi-demográfiai tényezőket, amelyek meghatározzák a válaszadók álláspontját mind az ukrán tagság, mind a háborús helyzet kezelésének kérdésében, valamint azonosítja a közvélemény megosztottságának fő dimenzióit.

Mint az adatokból kiderül, az európai nyilvánosság alapvetően az ukraini csatlakozás pártján áll, összesen 62 százalékuk egyetért azzal, hogy a jövőben Ukrajna belépjen az unióba, ám ebből 43 százalék a lassabb, megszokott eljárás szerinti csatlakozást preferálja. A válaszadók 31 százaléka ellenzi ezt, akármikor és akármilyen módon is történjen meg. Ők azok, akiknek regionális szintű összehasonlítását érdemes elvégezni a relatív nagy különbségek miatt. Az összkép szerint a nyugat-európaiak (29 százalék) és a patrióta pártcsalád (31 százalék) körében képviseltetik magukat legkisebb arányban az elutasítók, míg a volt szocialista országokban 37, a V4-eknél 40 százalékos az arányuk.

11. ÁBRA: ÖN MELYIK ÁLLÁSPONTTAL ÉRT EGYET UKRAJNA EURÓPAI UNIÓS CSATLAKOZÁSI FOLYAMATÁT ILLETŐEN? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

Ezutóbbi csoport három országa is bekerült azon öt állam közé, mely a legélesebben ellenzi az ukraini gyorsított csatlakozást: Magyarország 43 százalékkal, illetve Szlovákia és a Csehország 42-42 százalékkal. Ugyanakkor ezen válaszadók aránya két országban is magasabb, a szintén közép-európai Ausztriában (48 százalék), illetve Bulgáriában (45 százalék). A skála túlvégén Finnország (16 százalék), Portugália (17 százalék) és Svédország (19 százalék) áll.

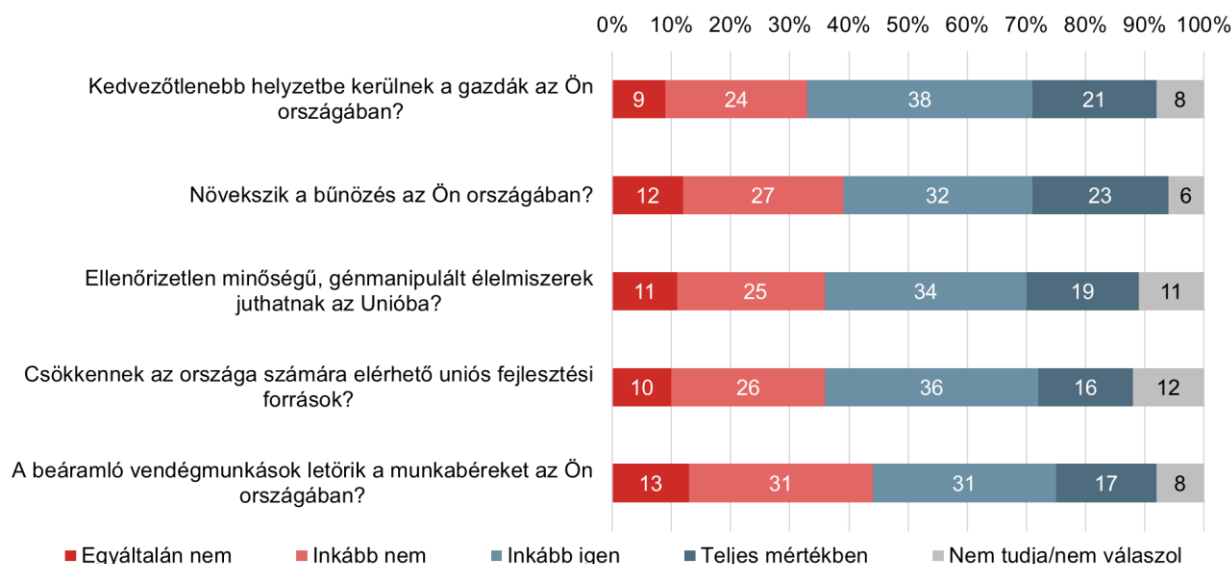
A csatlakozással kapcsolatos attitűdöknél egy elemibb tapasztalatot mutatnak a számok, melyekből kiderül, hogy mennyire tartják aggasztónak az unió állampolgárok az orosz-ukrán háborút. Kétharmaduk (63 százalékuk) a pesszimisták táborát gazdagítja, míg csupán 36 százalékos hányaduk nyugodt a konfliktust illetően. Ebből a szempontból a regionális eloszlás

nem szolgáltat térségi specifikumokat, a patriótáknál 60 százalékos, a volt szocialistáknál 61 százalékos, a V4-eknél 62 százalékos, a nyugatiaknál pedig 63 százalékos az aggodalmat kifejezők aránya, azaz a két szélső érték között alig van eltérés. Megjegyzendő, a V4-régió azért is kifejezetten érdekes, mert Magyarországon feltűnően magas azon válaszadók aránya, akiket ilyen vagy olyan mértékben, de aggaszt a háború (89 százalék), míg a Csehország az első harmad végében helyezkedik el (77 százalék). Lengyelország (55 százalék) és Szlovákia (52 százalék) az utolsó ötösben vannak.

Ami Ukrajna uniós csatlakozásának rizikófaktorait illeti, az unió lakossága legkevésbé attól tart, hogy a beáramló vendégmunkások letörik a munkabéreket (44 százalék), valamint attól, hogy nőni fognak a bűnözési ráták (39 százalék). A génmanipulált élelmiszerek beáramlása és az elérhető uniós források csökkenése valamivel nagyobb aggodalmat kelt (36-36 százalék), ahogy az is, hogy az európai gazdák nehéz helyzetbe kerülnek (33 százalék).

**12. ÁBRA: MENNYIRE TARTJA AGGASZTÓNAK, HOGY UKRAJNA
EU-CSATLAKOZÁSÁVAL... (%) EU27+UK**

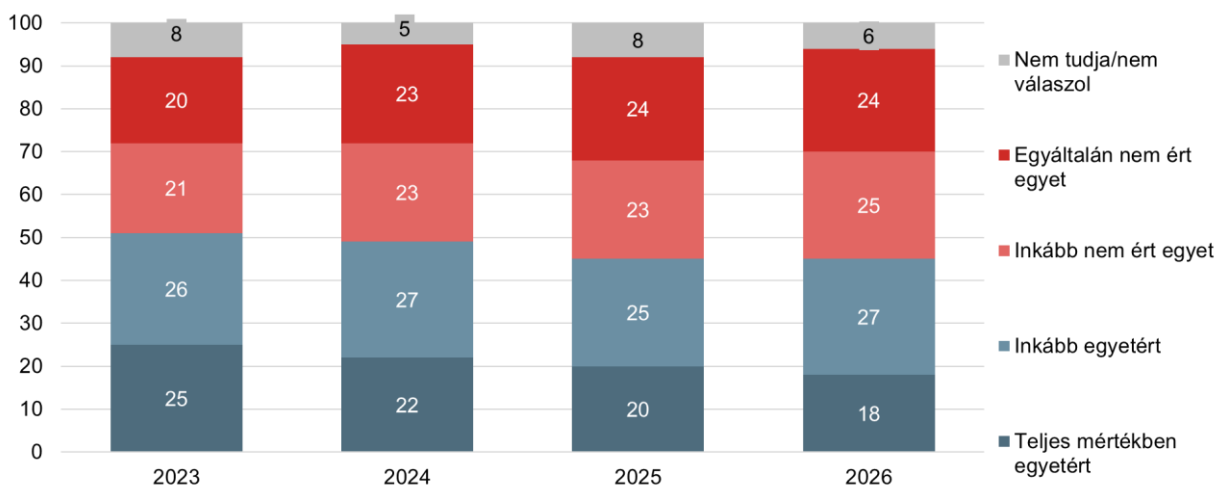

Forrás: Századvég szerkesztés

Mindezek alapján elmondható Ukrajna kapcsán, hogy az európai közvélemény kiegyensúlyozottnak tűnik az egyes részkérdésekben, és nincs ez másképp az Ukrajinának jutott támogatások esetén sem. 40 százalékuk szerint elegendő az unió pénzügyi hozzájárulása, míg a kedvező és a kedvezőtlen vélemények aránya 22, illetve 29 százalék, azaz a köztük mutatkozó eltérés csekély. Érdekesség, hogy a fegyverszállítványok terén is az a mintázat érvényesül, mint az előbbieken, azaz alig van eltérés azok között, akik egyetértenek az efféle eszköz-hozzájárulásokkal, és azok között, akik nem értenek egyet vele – ráadásul idősorosán sem látszik érdemleges elbillenés. Az előbbi csoportot a válaszadók 45 százaléka képviseli, míg az utóbbit 49 százalékuk.

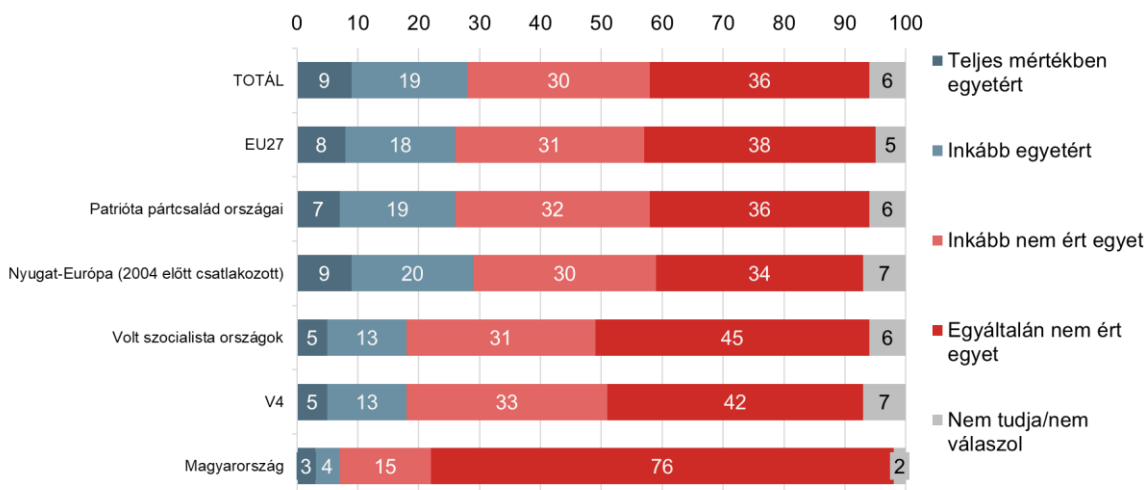
13. ÁBRA: ÖN INKÁBB EGYETÉRTENE VAGY INKÁBB NEM ÉRTENE EGYET AZZAL, HOGY AZ ÖN ORSZÁGA FEGYVEREKET KÜLDJÖN UKRAJNÁBA? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

Fontos megjegyezni, hogy a potenciális katonai támogatások terén azonban már kibillen az eddig tapasztalt egyensúlyi állapot, hiszen csupán 28 százalékuk értene egyet egy ilyen lépéssel, míg kétharmaduk (66 százalékuk) ellenezné azt. Ez a fajta elutasítottság a V4-es és a volt szocialista országokban a legmarkánsabb, ahol a megkérdezettek 18 százaléka pártolná csupán, hogy anyaországuk katonákat küldjön Ukrajnába. A másik két régióban kedvezőbb lenne valamivel a stratégia fogadtatása, de nem sokkal, a patriótáknál 26, a nyugatiaknál 29 százalékos az arányuk.

14. ÁBRA: ÖN INKÁBB EGYETÉRTENE VAGY INKÁBB NEM ÉRTENE EGYET AZZAL, HOGY AZ ÖN ORSZÁGA KATONÁKAT KÜLDJÖN UKRAJNÁBA? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

A jövőbeli és remélt restaurációs időszakban ismét kiegyensúlyozott véleményklímát találunk. A megkérdezettek 38 százaléka a beruházásokban, a piacszerzésben látná országa szerepét

ukrajnai területeken a háború után. 46 százalékuk például a humanitárius vagy szolidáris akciókat pártolná.

Az európai közvélemény tehát Ukrajna Európai uniós csatlakozását alapvetően támogatja, bár a legtöbben a hagyományos, lassabb csatlakozást preferálnák. Az elutasítók főként Közép- és Kelet-Európában találhatók, különösen Magyarországon, Szlovákiában és a Csehországban. Az orosz-ukrán háborúval kapcsolatos aggodalom is elterjedt, főként Közép-Európában, míg a nyugati országokban kevésbé érzékelhető a feszültség. A csatlakozással kapcsolatos kockázatok közül a vendégmunkások beáramlása, a bűnözés növekedése és az uniós források csökkenése aggasztja leginkább az embereket. A válaszadók többsége inkább gazdasági lehetőségekre fókuszálna Ukrajna újjáépítésekor, míg az erkölcsi támogatásra vonatkozó elképzelések főként a nyugati és déli országokban erősebbek.

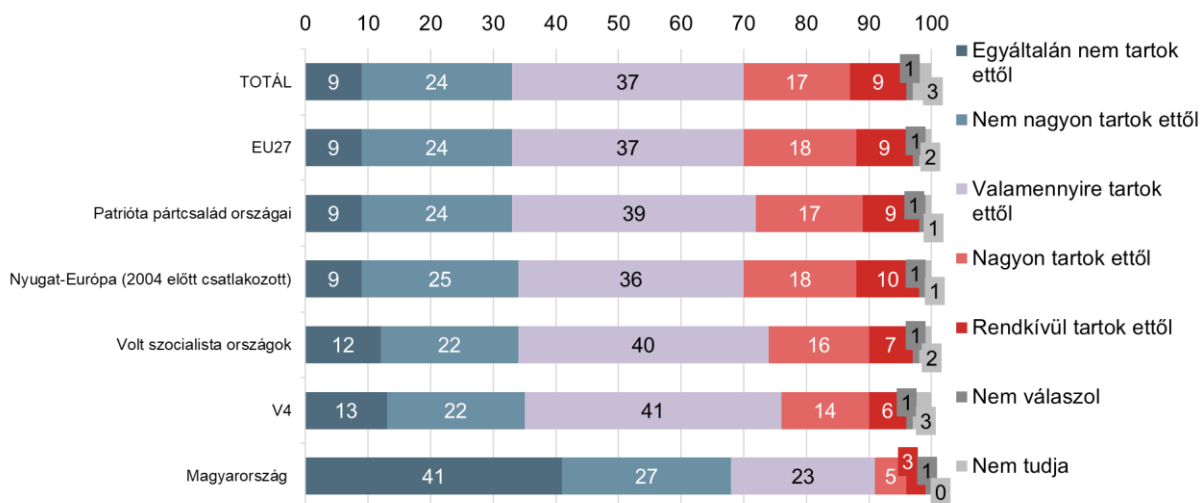
2.3.2. Energetika

Az energiaellátás biztonságával és az orosz energiaiimport jövőjével kapcsolatos attitűdök vizsgálatának háttérében az Európai Unió azon törekvése áll, hogy függetlenítse magát az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól, amely függőséget mind geopolitikai, mind gazdasági kockázatok öveznek. Ehhez mérten ez az alfejezet az energiaellátás biztonságával és az energiaiimporttal kapcsolatos válaszadói attitűdöket vizsgálja. Az elemzés célja feltárni, hogy hogyan vélekednek a megkérdezettek az orosz energiaiimport jövőjéről, illetve, hogy mennyire aggódnak az áramkimaradások vagy az energiaárak emelkedése miatt.

Az energiabiztonság percepciója terén lényegi elmozdulás nem történt a tavalyi évhez képest, az uniós lakosság továbbra is nyugodt az áramkimaradásokkal kapcsolatban: 33 százalékuk nem tart tőle, hogy előfordulhat, 37 százalékuk pedig csak minimálisan. 26 százalékot tesznek ki azok, akik félnek ettől. Nyugat-Európában a legnagyobb azok hányada, akik tartanak ilyesmitől (28 százalék), s csupán 2 százalékponttal maradnak el tőlük a patrióta országok. A volt szocialisták körében e részarány 23, a V4-ekében 20 százalékos

15. ÁBRA: MENNYIRE TART ATTÓL, HOGY AZ ÖN ORSZÁGÁBAN ÁRAMKIMARADÁSOK LEHETNEK? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

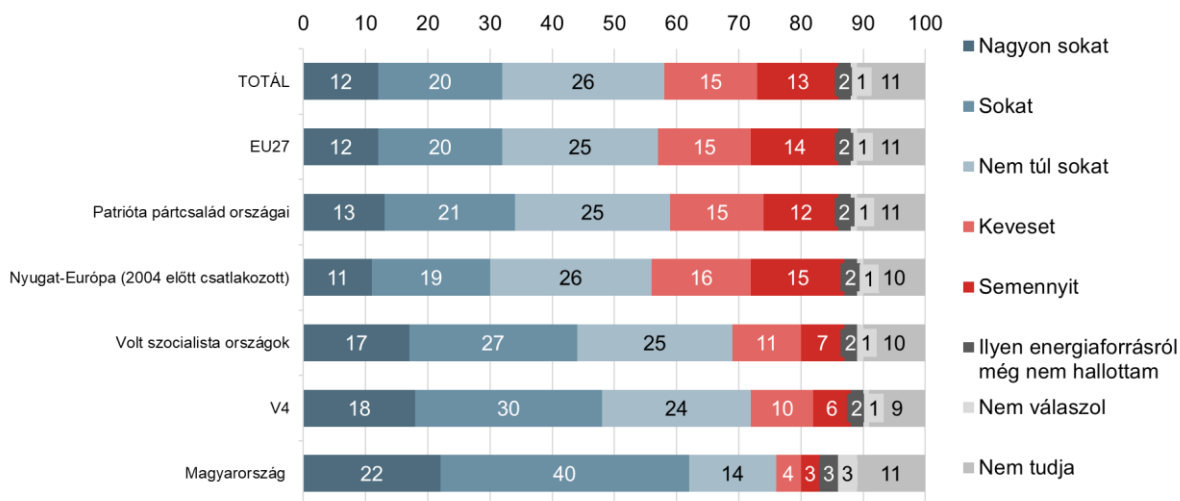
Az áramkimaradásoknál több kérdőjel övezi az energiaárakat, az abszolút pesszimisták aránya, akik félnek attól, hogy sok embernek túlságosan drága lehet az energia az országban, 54 százalékos. Akiknek aggodalma minimális a minta 32, akik pedig nagyon vagy egyáltalán nem, 12 százalékos. Az optimisták – tehát az előbbi két csoport összessége – aránya 7 százalékponttal nőtt a tavalyi esztendőhöz és 11 százalékponttal tavalyelőtthöz képest. E téren a régiós differenciák is mutatnak szemmel látható különbségeket: Az optimisták aránya nyugaton (43 százalék) a legalacsonyabb, majd a patrióták (46 százalék) és az exszocialisták (52 százalék) követik. A V4-ek (58 százalék) a legmagabiztosabbak ilyen szempontból.

A villamosenergia elérhetőségénél is elégedettebbek a vezetékes víz minőségével. 77 százalékuk kedvezően ítéli meg a csapvizet. A vizsgált mintának mindössze 16 százaléka számolt be ennek ellentétéről.

Ami az atomenergia megítélését illeti, a számok alapján továbbra is kedvezőbbnek – ha nem is kifejezetten kedvezőnek – mondható, mert míg a válaszadók 32 százaléka szerint sok, 26 százaléka szerint minimális villamos energiát kellene atomerőművekben előállítani, ellenben 28 százalékuk szerint nem kellene ilyen típusú energiát használni. Ha csak azoknak az arányát nézzük, akik szerint sok vagy nagyon sok atomenergiát kellene előállítani, a V4-ek kimagaslóan optimistának tekinthetők (48 százalék), ahogyan a volt szocialista államok is (44 százalék). Mérséklődik ez az optimizmus a patrióták (34 százalék) és a nyugatiak (30 százalék) körében.

16. ÁBRA: ÖN SZERINT AZ ORSZÁG ENERGIAFOGYASZTÁSÁHOZ MENNYI VILLAMOS ENERGIÁT KELLENE ORSZÁGÁBAN ATOMERŐMŰBEN ELŐÁLLÍTANI? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

Az orosz energiahordozók kilitása a negatív pénzügyi következményekkel együtt megosztja a mintát, hiszen 45 százalékuk szerint nem kellene tiltást eszközölni, amennyiben az a lakossági költségek növekedésével jár, 44 százalékuk szerint azonban ezen az áron is meg kell ezt lépni. Szembetűnő, hogy az unió lakosainak nagyrésze az orosz viszonyok helyreállítása mellett áll ki, de fontos felhívni arra a figyelmet, hogy 40 százalékuk szerint csak a háború végeztével kellene erre sort keríteni, míg csupán 18 százalékuk véli úgy, hogy azonnali hatállyal helyre kell állítani a két fél közti kapcsolatot. További 30 százalékuk teljességgel elveti ezt a gondolatot.

Összegzésképpen kijelenthető, hogy az energiaellátást tehát nem övezi különösebb aggodalom, nem úgy az energiaárakat, ahol a pesszimisták aránya jóval nagyobb. Az orosz energiahordozók kilitásával kapcsolatos vélemények megoszlanak, a legtöbbben inkább a fokozatos leállítást támogatják, ha az nem jár jelentős árnövekedéssel. A diplomáciai és gazdasági kapcsolatok helyreállítását sokan, különösen a közép-európai országok lakossága, pedig üdvöznék.

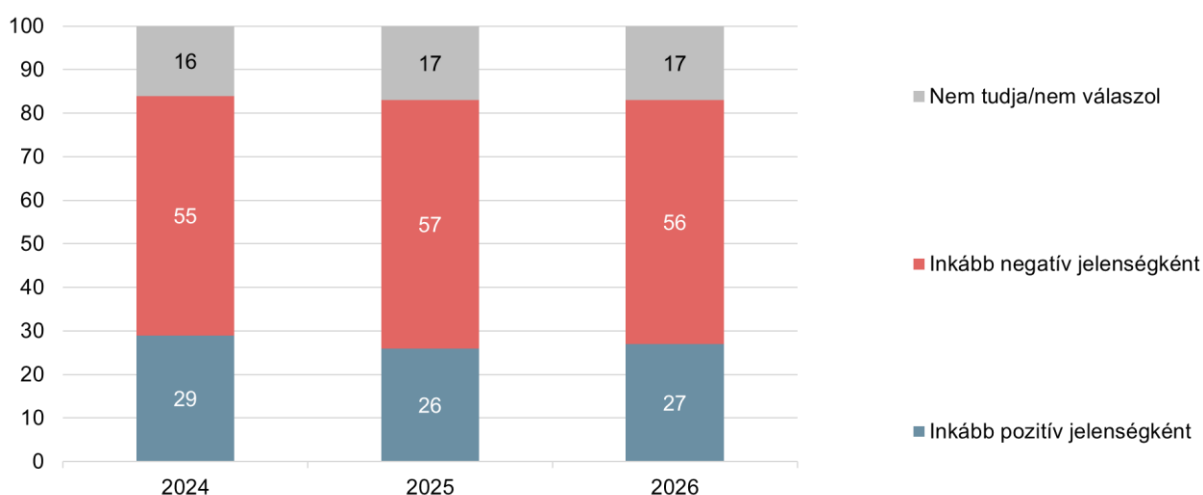
2.3.3. Migráció

E fejezet a migrációval és a multikulturalizmussal kapcsolatos véleményeket vizsgálja, különös tekintettel a bevándorlás megítélésére, annak észlelt negatív hatásaira, a határvédelemhez való viszonyra, valamint a kérdésben megjelenő társadalmi törésvonalakra. Célja a bevándorlással és a kulturális keveredéssel kapcsolatos társadalmi aggodalmak és várakozások feltárása, különös tekintettel az állami támogatások elutasítására, a saját kultúra eltűnésének veszélyére és a multikulturalizmus megítélésére.

A bevándorlás többnyire negatív visszhangokra talál az európai közvéleményben, amennyiben azt mérjük, hogy pozitív vagy negatív tartalmú jelenség-e – tehát nem konkrét migrációs hullámok megítélése áll a kérdés középpontjában, hanem a bevándorlás általános képzete. A megkérdezettek 56 százaléka képviseli a negatív, 27 százaléka a pozitív végpontot.

17. ÁBRA: ÖN INKÁBB POZITÍV VAGY NEGATÍV JELENSÉ GKÉNT TEKINT A BEVÁNDORLÁSRA? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

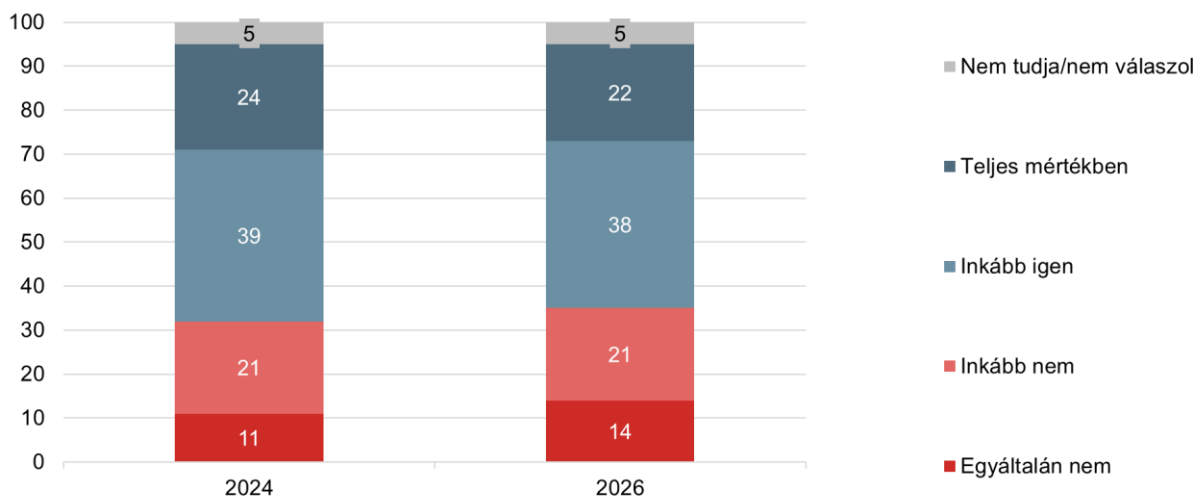
Bár minden régióban abszolút többségben vannak a migrációellenesek, árnyalatnyi különbségek ennek mértékében megfigyelhetők. Így például a patrióták 57, a nyugatiak 54 százaléka tekint negatív jelensé gként a bevándorlásra, a volt szocialista országok 65, a V4-ek pedig 66 százaléka. A bevándorlás feltételezett következményei, azoknak a tapasztalata, ha nem is homogén képet rajzol ki, az kijelenthető, hogy van egy egyértelműbb álláspont. Először is az, hogy a bevándorlás következtében nőtt a bűnözés, legalábbis a válaszadók 64 százalékának saját bevallása szerint volt már ilyen tapasztalata, míg ennek az ellenkezőjét 31 százalékuk állította.

Ez a fajta tapasztalat ráadásul gyakoribb a nyugati (66 százalék) és a patrióta (66 százalék) régiókban, míg valamivel ritkább – de továbbra is domináns – a volt szocialista országokban (55 százalék) és a V4-ekben (55 százalék). Érdekeség, hogy akik nem találkoztak ilyen változással, Magyarországon vannak a legtöbben (73 százalék), tőlük 27 százalékponttal maradnak el a románok és az észtek, míg Cipruson (14 százalék) és Görögországban (16 százalék) igencsak gyakoriak a negatív tapasztalatok.

Ami a vallási és kulturális konfliktusok sűrűbbé válásának megítélését illeti, az európai nyilvánosság 60 százaléka tapasztalta már, míg – az 5 százalékos válaszmegtagadás mellett – a maradék 35 százalék tagadta, hogy történt volna ilyen.

**18. ÁBRA: TAPASZTALTA MÁR ORSZÁGÁBAN, HOGY A BEVÁNDORLÁS
KÖVETKEZTÉBEN GYAKRABBAN FORDULNAK ELŐ A VALLÁSI VAGY KULTURÁLIS
KONFLIKTUSOK? (%) EU27+UK**

Forrás: Századvég szerkesztés

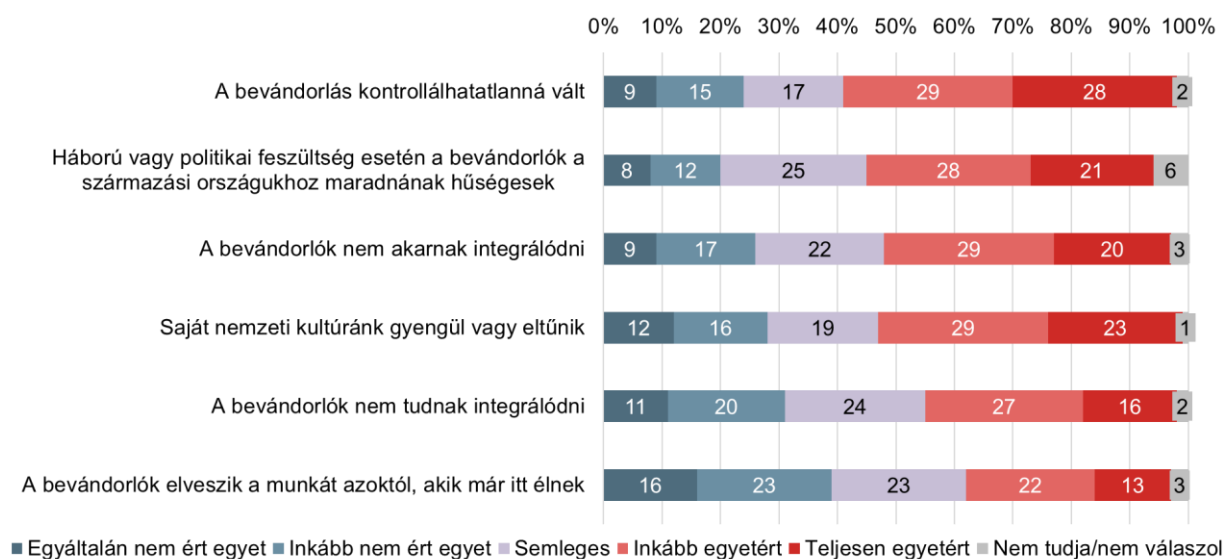
Országos lebontásban ismételten a magyarok látják legderűsebben saját helyzetüket, hiszen 76 százalékuk szerint nem nőttek a kulturális konfliktusok Magyarországon a bevándorlás következtében. Őket követik a szlovákok (50 százalék) és a csehek (49 százalék), míg a franciák (21 százalék) és az osztrákok (22 százalék) állnak a másik skálavégponton. Végül a biztonság csökkenéséről az európai választópolgárok 54 százaléka számolt be, 42 százalékuk pedig nem ért ezzel egyet.

A kutatás részeként nem csak a puszta migrációval, de az illegális bevándorlás egyik részkérdésével kapcsolatos unió attitűdhálót is feltérképeztük, méghozzá azt, amely az adott országba illegálisan belépő menekültek állami támogatására vonatkozik. A válaszadók 66 százaléka szerint az az ideális, ha nem részesülhetnek az illegális bevándorlók állami támogatásban, míg 26 százalékuk nem ért egyet ezzel az állítással.

Emellett a bevándorlás konkrét és potenciális rizikófaktorainak percepcióját is felmértük. Ezek alapján az egyet nem értés a bevándorlók elérhető munkahelyekre gyakorolt hatásánál a legnagyobb (39 százalék). Ezt a bevándorlók integrációra való képtelenségével kapcsolatos állítás (31 százalék) követi, majd az, amely a nemzeti kultúra eltűnésére (28 százalék) irányul. Az akarat hiánya az integrációt illetően 26, a bevándorlás kontrollálhatatlansága 24 százalékot ért el. Végül 20 százalékon áll az az állítás, amely azt feltételezi, hogy egy potenciális konfliktus esetén a bevándorlók a befogadó országukat támogatnák. Magyarán, a válaszadók értékelése szerint a bevándorlás konkrét és potenciális kockázataik kapcsán – eltérő mértékben – jelen van az aggodalom.

19. ÁBRA: MENNYIRE ÉRT EGYET AZZAL, HOGY ORSZÁGÁBAN...? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

Az adatokból kitűnik, hogy nemzeti kultúra és multikulturalizmus közti választás területén az előbbi javára billen a mérleg nyelve. A megkérdezettek 57 százaléka a nemzeti kultúra megőrzését tartja fontosabbnak, míg 35 százalékuk a multikulturális értékek előtérbe helyezését. Hangsúlyozandó, hogy a nemzeti értékek minden régióban dominálnak, ám a V4-eknél és a volt szocialistáknál jobban kiütözik ez. Előbbieknél 68, utóbbiaknál 67 százalékos az arányuk. A patriotáknál 57 százalék, Nyugat-Európában pedig 54 százalék. Ami az országos lebontást illeti, a nemzeti kultúra megőrzése, mint centrális kérdés Magyarországon a legfontosabb, a válaszadók 75 százaléka elsősorban ezt preferálja. Őt Bulgária 73 százalékkal követi, a Csehország és Észtország 72-72 százalékkal. Ez az arány az Ír Köztársaság (49 százalék), illetve Olaszország és Luxemburg (50-50 százalék) területén a legalacsonyabb.

Érdekesség, hogy a migrációval összefüggésben lévő gázai konfliktusban az uniós nyilvánosság zöme palesztin-, de nem Hamasz-párti álláspontot képvisel (38 százalék). Az Izrael mellett kardoskodók aránya 13, a Hamasz mellett érvelők pedig 6 százalékos. A kérdésben viszonylag magas a pártatlanok aránya, 28 százalékuk szerint az Európai Uniónak semlegesnek kellene maradnia.

Az európai közvélemény tehát többnyire negatívan viszonyul a bevándorláshoz, különösen annak hatásait illetően. A legnagyobb aggodalom a bűnözés, a vallási és kulturális konfliktusok, valamint a nemzeti kultúra eltűnése körül forog. A válaszadók többsége szerint a bevándorlók nem képesek kellőképpen integrálódni, és nem akarnak semmilyen közösségi kötelezettséget vállalni. A bevándorlás hatását a munkaerőpiacon is tartós aggodalom övezi, míg a multikulturalizmus előtérbe helyezését kevesebben támogatják. Az unióban inkább a

nemzeti kultúra megőrzése élvez prioritást, különösen a kelet- és közép-európai országokban, mint Magyarország, ahol a nemzeti kultúra védelme a legfontosabb.

2.4. Mindennapi élet

A kutatások szerint a globális folyamatok jelentősen befolyásolják a lakossági percepciókat, különösen olyan meghatározó események nyomán, mint a 2001-es terrortámadások, a 2008-as pénzügyi világválság, az európai adósságválság és a Covid-19 pandémia, amelyek egyaránt erősítették a bizonytalanságot és átalakították a gazdasági várakozásokat. Ezt tovább fokozza a magas inflációtól való félelem. Az európaiak gyakran túlbecsülik reálbérveszteségeiket és inflációs várakozásaikat, miközben hajlamosak a gazdaságot egyfajta stagflációs szemlélet alapján értelmezni, vagyis a magas inflációt a romló jövedelmi kilátásokkal kapcsolják össze. Mindez pesszimistább jövőképet, visszafogottabb fogyasztást és a megtakarítások felélését eredményezi, így kulcskérdéssé válik, hogy ez a negatív helyzetértékelés milyen múltbeli tapasztalatokból ered, és hogyan formálja a jövőre vonatkozó várakozásokat.

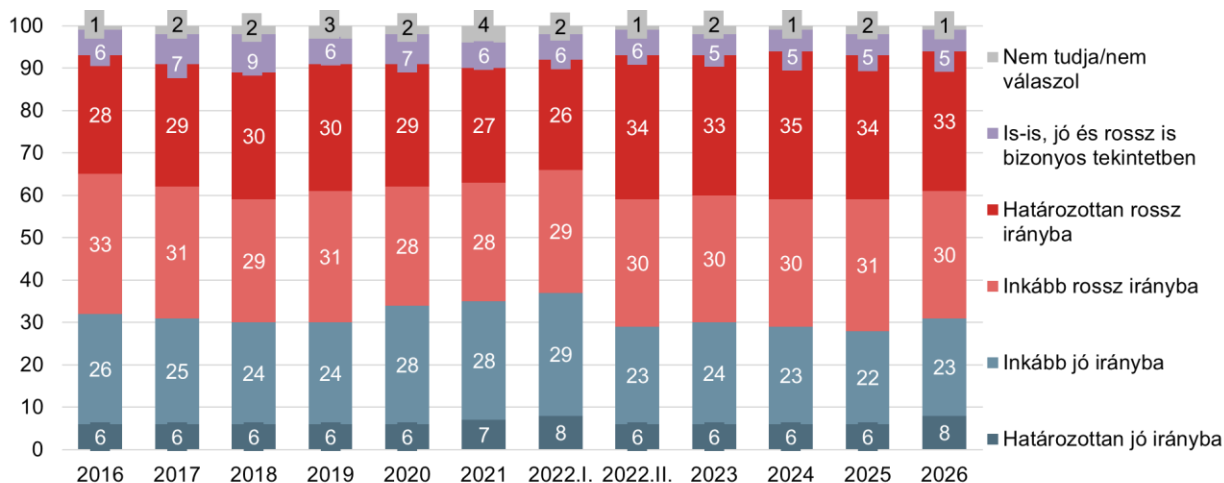
2.4.1. Konjunktúraérzet és gazdasági várakozások

E fejezet azt mutatja be, hogy a válaszadók hogyan ítélik meg saját országuk általános gazdasági helyzetének alakulását, majd saját háztartásuk anyagi helyzetének jövőbeli alakulásának percepcióját elemzi. A vizsgálat feltárja a válaszadók anyagi helyzetének múltbeli alakulását, valamint differenciálja a jelenlegi állapotot a pénzügyi nehézségek, adóssághelyzet megismerésével.

Az európai nyilvánosság borúsan látja az országában zajló folyamatokat. 63 százalékuk szerint rossz irányba mennek dolgok, s csupán 31 százalékuk szerint van ok az optimizmusra.

**20. ÁBRA: ÖSSZESENŐN SZERINT MA AZ ÖN ORSZÁGÁBAN INKÁBB JÓ,
VAGY INKÁBB ROSSZ IRÁNYBA MENNEK A DOLGOK? (%) EU27+UK**

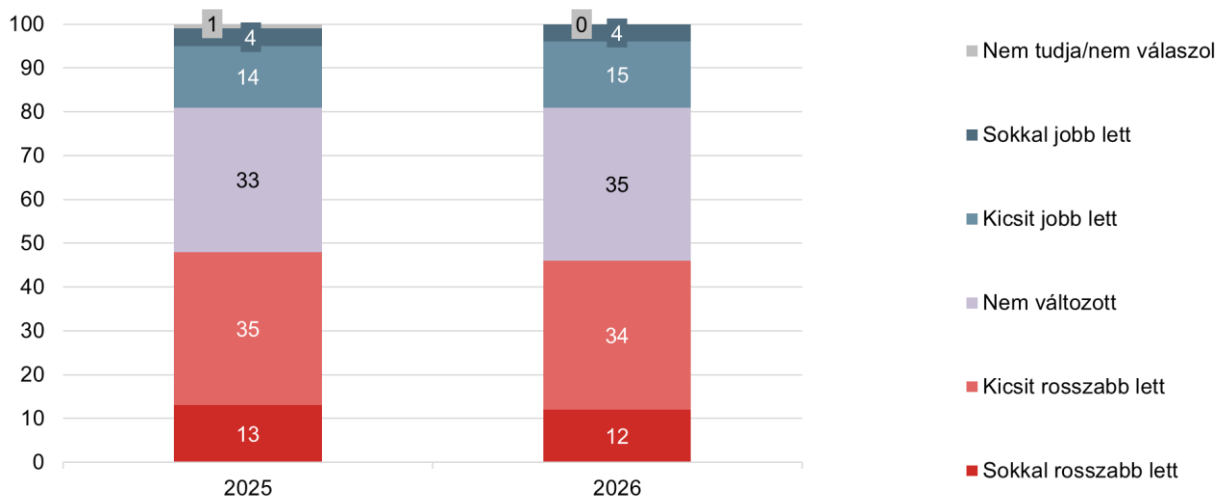

Forrás: Századvég szerkesztés

Ezzel viszonylagos összhangban az elkövetkezendő két év gazdasági helyzete kapcsán is hasonló mintázatokat azonosíthatunk, bár valamelyest – a relatív többség mellett – alacsonyabb a pesszimisták aránya (46 százalék). A stagnálást feltételezők (25 százalék) súlya pedig nagyjából megegyezik az optimistákéval (26 százalék). A gazdasági várakozások tekintetében a V4-ek a legoptimistábbak, 33 százalékuk hisz a közel jövőbeli prosperitásban. Őket a volt szocialisták (30 százalék) követik, majd a nyugatiak (25 százalék), végül a patrióták (24 százalék).

A gazdasági várakozásoknál kedvezőtlenebb kép mutatkozik az elmúlt esztendő pénzügyi változásaival kapcsolatban. 46 százalékuk háztartásának anyagi helyzete rosszabb lett, míg csupán 29 százalékuké javult. Stagnálást 35 százalékuk állapított meg.

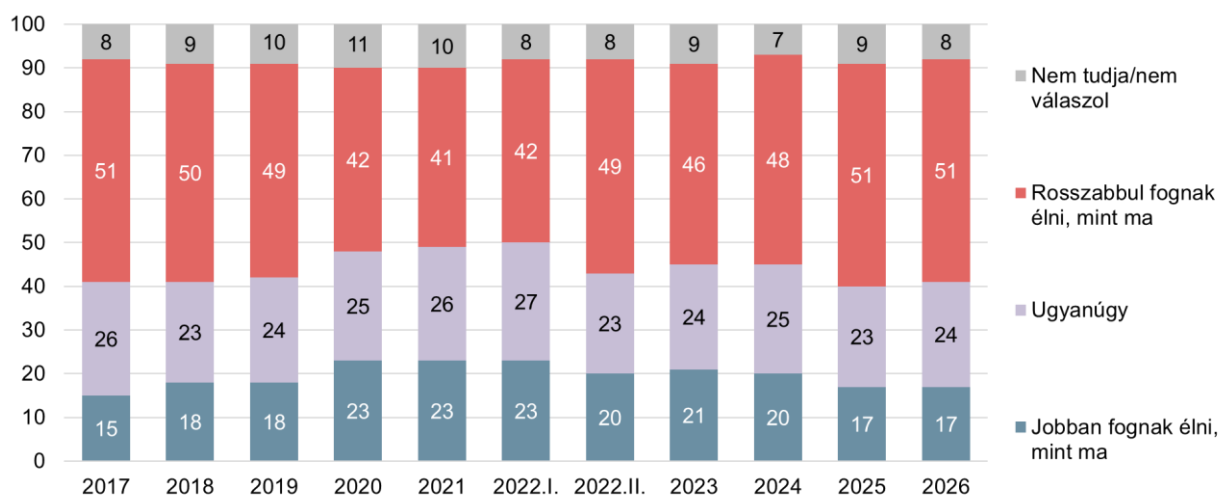
**21. ÁBRA: ÖSSZESENŐN HOGYAN ALAKULT A HÁZTARTÁSA ANYAGI HELYZETE AZ
ELMÚLT 1 ÉVBEN? (%) EU27+UK**

Forrás: Századvég szerkesztés

A jövőperspektívák közül az elkövetkezendő generációk vélt helyzetét is szemügyre vettük, és az erre vonatkozó projekciók kifejezetten kedvezőtlennek mutatkoznak. A válaszadók abszolút többsége, 51 százaléka ugyanis rosszabb életkörülményeket vizionál gyermekeinek, míg további 24 százalékuk nem lát semmiféle változást. Ez azt is jelenti, hogy csekély (17 százalékos) az optimisták aránya.

22. ÁBRA: ÖN SZERINT AZ ÖN GYERMEKEI VAGY A KÖVETKEZŐ GENERÁCIÓK...? (%)
EU27+UK

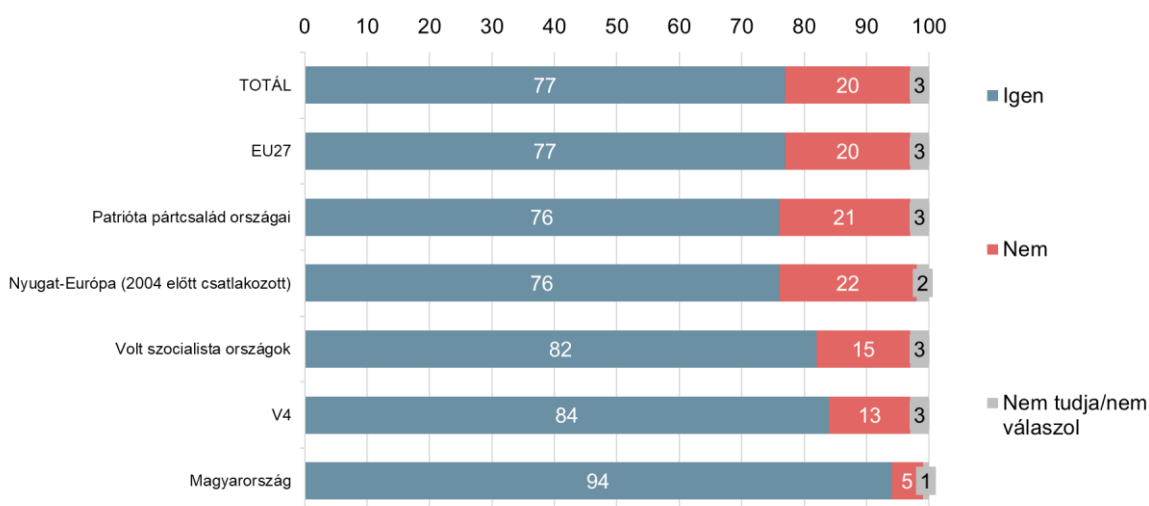
Forrás: Századvég szerkesztés

E téren a V4-ek és a volt szocialisták – még ha önmagában a közhangulat nem is ezt tükrözi – jóval optimistábbak. Körükben 28-28 százalékos azok aránya, akik szerint a gyermekeik, a mai fiatalok jobban fognak élni, mint a mai felnőttek. A patrióták és a nyugatiak ebbéli aránya mindössze 15-15 százalékos. De ezeknél a régióknál is optimistább a Baltikum, hiszen a litvánok 51 százaléka, a lettek 44 százaléka, az észteknek pedig a 37 százaléka nyilatkozott pozitívan a jövőről – hozzájuk csatlakozott Magyarország is, mely elérte a 40 százalékot. Kifejezetten pesszimista azonban Franciaország, Belgium (8-8 százalék), illetve Hollandia, Ausztria, Ciprus és Görögország (11-11 százalék).

Ugyanakkor minden vélt vagy valós gazdasági nehézség és borús kilátás ellenére az energiaellátással alig akadnak gondjai az európai háztartásoknak. 2026-ban már háromnegyedük (77 százalékuk) megfelelően tudta fűteni a lakását, amely 13 százalékpontos növekedés az orosz-ukrán háború kitörése óta. A V4-ekre pedig különösen igaz, hogy nincs gondjuk a fűtéssel (84 százalék), és közel vannak hozzájuk a volt szocialista országok (82 százalék) is. 76-76 százalékot értek el továbbá a patrióta és nyugati országok.

23. ÁBRA: MEGFELELŐEN TUDJÁK A LAKÁSUKAT FŰTENI? (%)

Forrás: Századvég szerkesztés

A legpozitívabb V4-es régió közül is kiemelkedik Magyarország 94 százalékkal, mellyel vezeti az országos rangsort, itt tudják a legbiztosabban fűteni lakásukat a lakosok, Finnországgal (88 százalék) és Luxemburggal (87 százalék) együtt. Ellenben Görögországban a lakosságnak csupán 52 százaléka tudja megfelelően fűteni lakását.

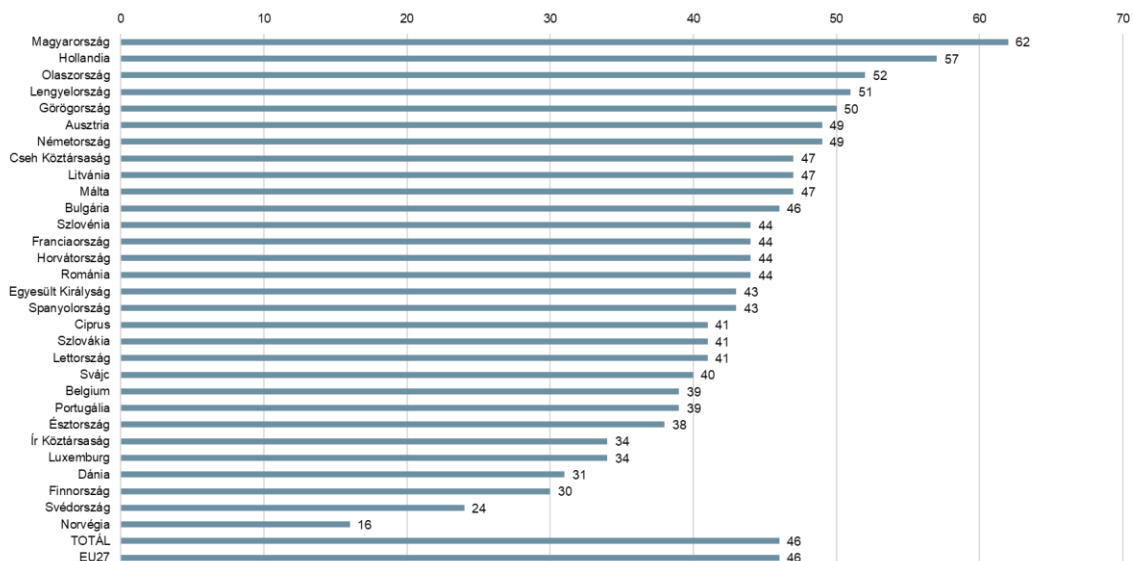
A gázellátás mellett többnyire közüzemi díjak befizetése sem jelent problémát. A lakosok 71 százalékával még nem fordult elő, hogy ne tudták volna befizetni a közüzemi díjakat, és 18 százalékkal csak egyszer esett ez meg. Továbbá egytizedükkel több alkalommal is előfordult, hogy késtek vagy nem voltak képesek kiegyenlíteni a számláikat. Országos lebontásban ezúttal is a magyarok állnak a legjobban, hiszen 86 százalékuk az elmúlt egy esztendőben be tudta fizetni a számláikat. Az osztrákok 78, a svédek 76 százalékaról mondható ez el. Ahogy az imént, úgy most is a görögök zárják a sort (54 százalék) az írek (58 százalék) és a ciprusiak (59 százalék) előtt.

Az eddigi aspektusok mellett a konjunktúraérzetet a rendezett adóssághelyzet is fokozza Európa-szerte. 46 százalékuknak egyáltalán nincs hitelük vagy adósságuk, 24 százalékuknak pedig, ha van is, azt könnyedén tudják törleszteni. 19 százalékuknak időnként, 7 százalékuknak mindig nehezebbre esik törleszteni az adósságukat, 3 százalékuk pedig abszolút képtelen erre. Az adóssághiány a V4-ekre jellemző leginkább (51 százalék), őket a volt szocialisták követik (49 százalékkal), majd a patrióták (47 százalék), végül a nyugatiak (45 százalék).

Magyarország kifejezetten jó helyzetben van, a lakossága 62 százalékának nincs tartozása, de a hollandok (57 százalék), az olaszok (52 százalék), a lengyelek (51 százalék) is elérték az abszolút többséget. A skandináv országok e téren a lista végén állnak, a norvégok 16, a svédek 24, a finnek 30, a dánok 31 százalékának nincs törleszteni valója.

**24. ÁBRA: HOGYAN JELLEMEZNÉ AZ ÖN HÁZTARTÁSÁNAK ADÓSSÁGHELYZETÉT?
NINCS ADÓSSÁGUK/HITELÜK (%)**

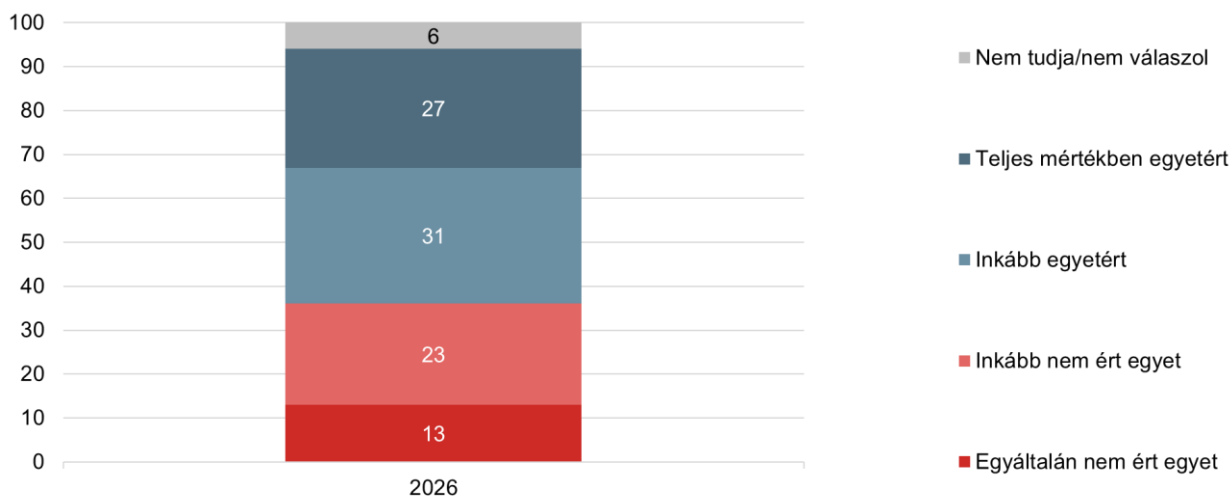
Forrás: Századvég szerkesztés

Az eddig elmondottak mellett az Európai Unió lakosainak jövedelmi helyzete is stabilnak tekinthető: 65 százalékuk éppen vagy kényelmesen kijön a bevételéből, míg 33 százalékuk nem képes erre. A patrióták és a nyugatiak 65-65 százaléka jön ki a jövedelméből. Ez az arányszám a volt szocialisták 66, a V4-eknél 69 százalékos. Ezúttal is szembeűnő, hogy a magyarok értékelik legjobban háztartási jövedelmi helyzetüket, 78 százalékuk kijön a jövedelméből, míg a második helyen Litvánia, Hollandia, Portugália és Luxemburg állnak 76-76 százalékkal. A sort a görögök zárják 45 százalékkal.

Végül a válaszadók 58 százaléka ért egyet azzal, hogy csak azoknak kellene szociális támogatásokat juttatni, akik vagy dolgoznak, vagy aktívan munkát keresnek. 36 százalékuk szerint azoknak is járnak ezek a támogatások, akik nem tesznek így.

25. ÁBRA: EGYETÉRT-E ÖN AZZAL, HOGY ORSZÁGÁBAN CSAK AZOKNAK AZ ÁLLAMPOLGÁROKNAK JÁRJON SZOCIÁLIS TÁMOGATÁS, AKIK DOLGOZNAK VAGY AKTÍVAN MUNKÁT KERESNEK? (%) EU27+UK

Forrás: Századvég szerkesztés

Mindezek tükrében kutatásunk megerősíti, hogy az európai közvélemény pesszimizmussal viseltet a jövő iránt, mivel a többség rossz irányba mutatónak látja az országukban zajló folyamatokat, és negatív gazdasági kilátásokkal is rendelkezik. A jövő generációinak helyzetét a kelet-európaiak optimistábban ítélik meg, míg a nyugatiak inkább pesszimisták. A gazdasági nehézségek ellenére az energiaellátás és a közüzemi díjak fizetése kevésbé problémás, különösen a V4-ek körében, ahol a háztartások többsége megfelelően tudja fűteni otthonaikat. A jövedelmi helyzet is stabilnak tűnik, de a szociális támogatások elosztása és a munkát kereső aktív állampolgárokra vonatkozóan megosztott vélemények tapasztalhatók, különösen a nyugat-európai és a volt szocialista országokban.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

Ami a politikai önmeghatározás kérdését illeti, a számok alapján enyhe jobboldali-konzervatív túlsúly rajzolódik ki, évtizedes távlat alapján pedig a jobboldal fokozatosan erősödése látszik. A régiós bontásokban ez a tendencia különösen a V4-csoport és a tágabb közép-európai térség esetében szembetűnő, ahol a centrista és konzervatívabb önbesorolások aránya jellemzően magasabb; a nyugat-európai minták ezzel szemben több dimenzióban kiegyensúlyozottabbak vagy eltérő hangsúlyokkal jellemezhetők.

A nemzetközi politikai vezetők megítélése összetett képet mutat, ugyanakkor több stabil elem is azonosítható. Egyes szereplők – mindenekelőtt Trump, Hszi Csin-ping és Putyin – Európa-szerte inkább kedvezőtlen értékelést kapnak, míg mások, így von der Leyen és Zelenszkij esetében egyidejűleg számottevő kedvező, kedvezőtlen és semleges tábor lelhető fel. A régiós és országos bontások gyakran árnyalják ezt az összképet: bizonyos vezetők egyes térségekben érzékelhetően népszerűbbek, máshol kifejezetten elutasítottak. De figyelmet érdemel az ismertség eltérő foka is, hiszen néhány szereplőnél – mint például Kallas esetében – a „nem ismeri / nincs véleménye” kategória szintén jelentős tömeget képvisel.

A választási rendszerrel és kormányzati formákkal kapcsolatos attitűdökben két párhuzamos logika érvényesül. Az egypárti többségi és a koalíciós kormányzás általános preferenciája sok országban és régióban viszonylag kiegyenlített arányokat mutat; ha azonban konkrét teljesítménycélokra kérdeznak rá, más mintázat bontakozik ki. A stabilitás és a válságkezelés terén sokan az egypárti többséget részesítik előnyben, míg a demokratikus működés és a szélesebb társadalmi egyeztetés dimenziójában a két modell megítélése kiegyenlítettebb. A politikai változásra irányuló kérdések esetében egyértelműen látszik, hogy az új szereplők iránti igény széles körben jelen van, miközben a meglévő alternatívák – úgymint kormány, ellenzék, teljes elitcsere, gyökeresen eltérő berendezkedés – régióként eltérő hangsúlyokkal, de hasonló szerkezetben jelennek meg.

Az uniós identitás és az EU-hoz való viszony területén stabilitás tapasztalható. Az identitáskérdésben a legtöbb országban az elsődleges nemzeti kötődés dominál, az elsődlegesen európai azonosulás kisebb, de következetesen jelen lévő csoportot alkot. A szuverenista–föderalista tengelyen tartósan a szuverenista álláspont erősebb jelenléte mutatkozik, bár néhány országban a föderalista pozíció is kiugróbb értékeket ér el. Az európai versenyképesség és kontinentális helyzet megítélése összességében kritikusabb hangoltságot tükröz, a régiók között azonban inkább részleges eltérések, mintsem éles törésvonalak azonosíthatók.

Az EU teljesítményével kapcsolatos elégedettség terén markáns mintázat, hogy a válaszadók eltérően értékelik az unió működését. A biztonsági és rendszerszintű ügyek – például az

energiaellátás-biztonság és a határvédelem – kedvezőbb megítélést kapnak, míg a közvetlen megélhetési kérdésekben, így az infláció és a társadalmi egyenlőtlenségek kezelése kapcsán, erősebb a kritika. A régiós összehasonlításban egyes térségek engedékenyebben, mások kritikusabban értékelik az uniós teljesítményt; a következetesen elégedettebb és elégedetlenebb csoportok országos szinten is jól elkülönülnek. Az elitbe vetett bizalom, a korrupció és a „törődés” percepciója kapcsán az országok közötti szórás különösen erős.

A zöldpolitikával összefüggésben a vizsgált konkrét intézkedések több országban és régióban szkepszist, illetve ellenérzést váltanak ki. Ez a mintázat nem általában a klímacélokra adott reakcióként értelmezhető, hanem jellemzően azokhoz az intézkedésekhez kapcsolódik, amelyek gazdasági terhet, versenyhátrányt vagy életmódbeli korlátozást vonnak maguk után. A régiós kép itt sem egységes: Közép-Európában és a volt szocialista országokban a kritikusabb hangnem dominál, míg egyes nyugati és északi országokban nyitottabb attitűdök figyelhetők meg.

A mindennapi életet érintő fejezetben a gazdasági helyzet értékelésében és a jövőre vonatkozó várakozásokban pesszimistább közhangulat rajzolódik ki, különösen az országos folyamatok megítélésében. A háztartási szintű kérdéseknél ugyanakkor differenciáltabb kép látható: a közüzemi terhek viselhetősége, az otthonok fűthetősége és a jövedelmi helyzet önértékelése országonként erősen szór. A generációs kitekintésben – a gyermekek és unokák jövőjére vonatkozó kérdésekben – szintén elkülönülő régiós mintázatok azonosíthatók, és több tételnél a Kelet és Nyugat között is eltérő hangsúlyok mutatkoznak. A szociális támogatásokhoz való viszonyban is megosztottság tapasztalható: egyes országokban és régiókban erősebb a munkavállaláshoz és kereséshez kötött támogatások preferenciája, máshol pedig nagyobb az elutasítás aránya.

4. BIBLIOGRÁFIA

- + Jungkunz, S., Helbling, M., & Osenbrügge, N. (2024). Measuring political radicalism and extremism in surveys: Three new scales. *PLoS ONE*, 19(5), e0300661.
- + Kuhn, T. (2019): Grand theories of European integration revisited: does identity politics shape the course of European integration? *Journal of European Public Policy*, 26. évfolyam, 8. szám, 1213–1230. o. DOI: 10.1080/13501763.2019.1622588.
- + Lin, N., & Lee, S. (2024). Anchoring vignettes as a diagnostic tool for cross-national (in)comparability of survey measures: The case of voters' left-right self-placement. *British Journal of Political Science*.
- + Nennstiel, R., & Hudde, A. (2025). Is there a growing gender divide among young adults in regard to ideological left–right self-placement? Evidence from 32 European countries. *European Sociological Review*, 41(6), 862–883.
- + Toshkov, D. (2026): Political Ideology, Policy Attitudes, and Public Support for European Integration. *Politics and Governance*, 14. évfolyam, 10965. cikk. DOI: 10.17645/pag.10965.

5. MÓDSZERTAN

Az Európa Projekt kutatásnak köszönhetően egy átfogó adatbázist építettünk ki az évek során, amely értékes alapként szolgál a politikai stratégiai elemzésekhez. A felmérés az **Európai Unió 27 tagállamában**, valamint az **Egyesült Királyságban, Norvégiában és Svájcban**, és az ott élők véleményét tükrözi. A kutatás minden országban teljeskörűen **reprezentatív**, országonként **1.000 fő, véletlenszerűen kiválasztott felnőtt** megkérdezésével készült 2025. november 17. és 2026. január 16. között.

Az elemzésben közölt adatok almintánként legfeljebb $\pm 3,2$ százalékponttal térhetnek el a tényleges lakossági arányoktól. Az egyes ábrákon és táblázatokban szereplő százalékos értékek a kerekítések miatt esetenként eltérhetnek a 100 százaléktól.

A kutatás során a megkérdezettek legfontosabb szociodemográfiai jellemzőit is rögzítettük, így a nemet, az életkort, a legmagasabb befejezett iskolai végzettséget, a jelenlegi gazdasági aktivitást, a településtípust, valamint a vallási hovatartozást. Ezek a változók lehetővé teszik, hogy az európai közvéleményt ne csupán országos, hanem társadalmi csoportok szerinti bontásban is vizsgáljuk.

A további politikai és területi differenciáltság érdekében a teljes mintán kívül alcsoportok meghatározására is sor került, úgymint a Patrióta pártcsalád országai (Ausztria, Belgium, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Lengyelország, Lettország, Magyarország, Olaszország, Portugália, Spanyolország); Nyugat-Európa, azaz a 2004 előtt csatlakozó országok (Németország, Franciaország, Olaszország, Belgium, Hollandia, Luxemburg, Dánia, Írország, Görögország, Spanyolország, Portugália, Ausztria, Finnország, Svédország); a volt szocialista országok (Lengyelország, Cseh Köztársaság, Szlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária, Szlovénia, Horvátország, Észtország, Lettország, Litvánia), illetve a V4-ek (Magyarország, Lengyelország, Cseh Köztársaság, Szlovákia).

SZÁZADVÉG

